

AL. G. FLORESCU

CHINUL

PIESĂ ÎN TREI ACTE

Tipărită întâi în „Convorbiri Literare” Anul XLIV

BIBLIOTECĂ CENTRALĂ
UNIVERSITARĂ
BUCUREŞTI
BUCUREŞTI

Instit. de Arte Grafice CAROL GÖBL S-r Ioan St. Răsărescu
16, Strada Doamnelui, 16

1910

27.048.

2 Lei.

~~8/16~~
~~Inv. 14467~~

Douălui Titu Maiorescu
mic semn de mare respect
și admirare

AL. G. FLORESCU

~~Inv. 3367.~~

A. Florescu
10 oct. 1910.

~~272088~~

CHINUL

PIESĂ ÎN TREI ACTE

Tipărită întâi în „Convorbiri Literare” Anul XLIV

BUCUREȘTI

Instit. de Arte Grafice CAROL GÖBL S-r Ioan St. Rasidescu

16, Strada Doamnei, 16

1910

27.048.

Donațiunea Maiorescu

1961

LIOTeca CENTRALA UNIVERSITARĂ
CONTROLEU 192
3367

FC14/04

PERSOANELE

Dinu Mureş	D-nul N. Soreanu
Şerban Roiu	" P. Liciu
Doctor Leandru	" C. Duţulescu
Doctor Verea	" I. Livescu
Doctor Budescu	" I. Constantinescu
Doctor Soldea	" C. Belcot
Iordan	" I. Constantiniu
Un lucrător tipograf	" A. Athanasescu
Un servitor	" P. Iancovescu
Ana Mureş	D-na Ar. Romanescu
Marioara Iordan	D-şoara Tina Barbu
Zoe Budescu	<u>M. Filotti</u>
O bolnavă	" E. Ciucurescu
Doamna Roiu	D-na A. Liniver.

Această piesă a fost reprezentată pe scena Teatrului Național,
în ziua de 10 Februarie 1910.

B.C.U. Bucuresti

C5322

CHINUL

PIESĂ IN TREI ACTE.

ACTUL I.

LA DOAMNA MUREŞ.

Un salon. În fund o mare deschizătură prin care se zăreste o ușă ce dă într'un birou. La dreapta, o mescioară cu o tavă; cesti de cafea și păhăruțe de „liqueur“. Canapea la stânga, scaune, jeturi.

SCENA I

Ana, Zoe, Marioara, D-na Roiu, Dinu, Iordan, Șerban, Doctorii Leandru, Verea, Budescu, Soldea. În fund la stânga, Dinu, împreună cu Doctorul Leandru, Marioara și D-na Mureș. Drpii Verea și Budescu pe canapea. La dreapta, Zoe cu Șerban, Drul Soldea și Iordan.

ANA

Marioară!

MARIOARA

Doamnă!

ANA

Fii bună de-mi ajută puțin.

MARIOARA

Cu placere, doamnă!

ANA

Servește vișinata, te rog. (Către d-rul Budescu) O cafea?

BUDESCU

Nu, mulțumesc.

ANA (Către d-rul Verea)

D-ta, doctore?

VEREA

Ferească Dumnezeu: cafeaua primejduește sănătatea.

ANA

N'am noroc. (Către d-rul Soldea) Dar d-ta, doctore?

SOLDEA

Cu placere, doamnă. Cafeaua ușurează digestia.

ANA

Nemțească sau turcească?

SOLDEA

Turcească: dela o vreme încoace se împacă grozav cu constituția.

MARIOARA (către d-rul Verea)

Vișinată, d-le Verea?

VEREA

Mulțumesc ; alcoolul este otravă.

MARIOARA

Un pic de vișinată, d-le Soldea ?

SOLDEA

Cum nu. Alcoolul luat în cantitate potrivită este un aliment folositor organismului. (către Zoe) Ce dejun minunat, nu e aşa ?

ZOE

Minunat și de o veselie deosebită.

IORDAN

Nu vă prea împărtășesc părerea. Soțul d-voastră mi-a stricat tot cheful. Mi-eră vecin la masă ; n'a vorbit decât de operații chirurgicale.

ȘERBAN

Așa e... A spintecat pântece în tot timpul mesei.

ZOE

Chestiune de obișnuință.

BUDESCU (către Verea)

Cuțitul, iată marele vindecător... Tratamentul medical e cevă vremelnic, pe când tratamentul chirurgical e definitiv.

IORDAN

Tot n'a sfârșit.

ZOE

Chestiune de obișnuință, credeți-mă, d-le Iordan. În primele luni ale căsătoriei noastre, eu eram ca și d-voastră. Descrierile bărbatului meu despre operațiile lui dela spital și de aiurea mă îngrozeau, și mă îngrozeau atât, în cât când mă luă în brațe, îmi închipuiam că mă și culcă pe masa de operații.

ȘERBAN

Si ... acum ?

ZOE

Acum... Mai bine tac... Era să spun prostii. (Se îndreaptă către Dinu) Domnule Mureș! Când îți începi cursul la Facultate?

DINU

De Vineri în două săptămâni.

ZOE

Am să viu să te ascult. Vei avea foarte mult public... Lumea vrea să te auză, să auză pe Tânărul și vestitul profesor. Pot cunoaște subiectul pe care-l vei trata?

DINU

Boalele nervoase. Cam lipsită de interes această materie... pentru d-voastră, doamnele, în deosebi.

ZOE

Te înșeli! Nu suntem noi oare victimele cele mai numeroase și cele mai interesante ale acestor boale?... Iată! eu, spre pildă, care-ți vorbesc, sunt foarte suferindă: nervii îmi sunt într'o stare!...

DINU

De unde știi că-ți sunt bolnavi tocmai nervii ?

ZOE

Sunt sigură... De altminteri astăzi tot ce e boala, e boala de nervi. S'a găsit astfel modul de a poetiză oarecum boala. De slăbești, nervii; de te îngrași, nervii; tușești, nervii; îți cade părul, nervii; suferi de stomac, de inimă, nervii, nervii... Dragostea chiar a devenit boală nervoasă.

DINU

Pe aceea n'o caută doctorul.

ZOE (privindu-l drept în ochi)

Cine știe ?

DINU

Ce noroc atunci pe d-ta, că ai bărbatul la îndemână !

ZOE

De ce ești răutăcios ? M'ai măhnit.

DINU

Nu-mi închipuiam.

BUDESCU (către Vereea)

Ce crezi de Mureș ? Se zice că ar fi un băiat de valoare.

VEREA

Mai încet, ar putea să te auză.

BUDESCU

Nu avem aceeași specialitate; de ce n'ăș spune adevărul

VEREA

De unde știi că e adevărul!

BUDESCU

Așă mi s'a spus și mie. Sosește din Paris cu o reputație bine stabilită de om de știință ...

VEREA

Dar ce e știință fără experiență?

BUDESCU

E mijlocul cel mai sigur de a te feri de preă multe experiențe... Șapoi, o catedră specială a fost înființată pentru dânsul, asta e fapt.

VEREA

Par că nu se știe prin ce manopere a obținut-o. Intreabă pe d-rul Soldea să-ți spună cât a mijlocit pentru dânsul pe lângă ministru... În definitiv, vrei părerea mea? E om cu noroc... Aceasta explică totul...

BUDESCU

Chiar și meritul?

VEREA

Chiar.

ANA

Dinule!

DINU**Mamă!****ANA****Domnii poate doresc să fumeze.****DINU****Așă e ; uităsem. Cine fumează, d-lor, să pofteașă în bibliotecă.****VEREA****Mulțumesc ; nimic mai vătămător pentru sănătate decât tutunul.****BUDESCU****Eu vă las.****DINU****Așă curând?****BUDESCU****Am o consultație.****DINU (către Soldea)****O țigară, doctore ?****SOLDEA****Cu placere. Tutunul după împrejurări, când odihnește, când inviorează facultățile cerebrale.****BUDESCU (către Zoe)****Nu vii ?**

ZOE

Mai stau. Mă duc cu d-lor să-mi odihnesc și eu facultățile cerebrale. (Zoe ia o țigără pe care i-o oferă Soldea și trece în birou împreună cu dânsul și Iordan. Budescu se pregătește să iasă prin dreapta după ce și-a luat rămas bun dela toții).

ȘERBAN (către Budescu)

Pe cine mai tai astăzi, doctore ?

BUDESCU

Ești poate mușteriu ?

ȘERBAN

Deocamdată sunt sănătos ; n'ai prea avea ce să-mi tai.

BUDESCU

Ba da... nasul (Ese).

SCENA II

Ana, Marioara, d-na Roiu, Dinu, Serban, Vereea, Leandru.
(Verea și Dinu au înaintat în fața scenei; cei lății rămân în fund).

VEREA (către Dinu)

Vorbiam tocmai de d-ta cu d-rul Budescu și-i spuneam cât mă bucur că te am de coleg la spital, căci aud că se va înființa un serviciu special pentru d-ta.

DINU

Nu știu încă nimic.

VEREA

Am mai avut și eri prilejul de a aduce un deosebit omagiu înșușirilor și științei d tale.

DINU

Sunt cât se poate de măgulit.

VEREA

Eră vorba de afacerea Prodescu. Ai aflat de sigur ne-norocirea ?

DINU

Nu.

VEREA

D-nu Prodescu, un om încă Tânăr, unul din prietenii mei cei mai buni, prezintă de câtva timp semne de smintire, nu destul de vădite spre a-l putea internă, totuși suficiente pentru a legitimă oarecare măsuri de apărare. Tribunalul, care a fost sezisat, a orânduit o comisiune din care am făcut parte împreună cu Tânărul meu coleg Iezureanu.

DINU

Nu prea văd de ce numele meu a fost rostit cu acest prilej.

VEREA

Iată de ce: tribunalul nu s'a mulțumit cu raportul meu. Au fost denunțări calomnioase—niște infamii—scrisori anono-mice cari mi-au bănuit buna credință. Și astfel e vorba de o a doua cercetare medicală. Se ziceă că din noua comisiune vei face parte și D-ta. Sunt de pe acum încredințat că-mi vei întări părerea. Toată lumea recunoaște deosebita d-tale capacitate, și doamna Prodescu, soția amicului meu și cu mine, suntem încântați și-ți suntem de mai înainte recunoscători pentru serviciul ce-l vei aduce familiei.

DINU

De va face tribunalul apel la mine, nu poate fi vorbă în ceeace mă privește de un serviciu de adus, ci numai de îndeplinirea unei datorii în toată independenta părerii mele.

VEREA

Bine înțeles... Chestiunea însă prezintă oare care urgență, căci pe zi ce trece averea se risipește... Eu cunosc foarte bine pe Prodescu; îi urmăresc boala încă de mult. Te voi pune în curent cu unele ciudătenii ale firei lui, pe cari din cauza lipsei de timp n'ai putea, prin d-ta însu-ți, să le cereze cu deosebită luare-aminte.

DINU

Tiu înainte de toate să-mi reazăm părerea pe propriile mele mijloace de cercetare. De aș procedă altfel, aș socoti că raportul meu este un raport de complezență.

VEREA

Cred că nu bănuiești sinceritatea concluziilor mele?

DINU

Nu; dar e firesc, când e vorba de libertatea și poate de viața unui om, ca să cauț a-mi îndeplini însărcinarea în mod cât se poate de nepărtinitor și în afară de orice considerații de colegialitate.

ȘERBAN (întrerupând con vorbirea)

Dinule!

DINU

Ce este?

ȘERBAN

Aș dori să te întreb cevă... O! dar întrerup o con vorbire...

DINU

Nici de cum, eră sfârșită. (către Verea) Mă ierți, doctore?

VEREA

Mă rog.

ŞERBAN (către Dinu)

V' am întrerupt cu tot dinadinsul. Am auzit vorba ce ai avut-o cu Verea și am vrut să-ți dau un sfat: ferește-te de dânsul, căci nu știi ce se se șoptește. Se zice că Verea ar fi luat bani pentru raportul lui și că nevasta lui Prodescu, în înțelegere cu fratele ei și de teamă ca, în lipsă de copii, să nu se aleagă cu nimic din toată averea lui, caută astfel să pue mâna pe cevă... Le-am aflat dela prietenul meu Stăvrescu, președintul secției a III-a... Tineam cu or ce preț să-ți dau aceste lămuriri.

DINU

Iți mulțumesc, dar dacă ai ascultat con vorbirea noastră, îți vei fi dat seamă că erau de prisos.

ŞERBAN

Verea nu se dă învins aşă de ușor... ai să vezi. În or ce caz, n'are să țি-o erte... Dar ce țи a venit să-l poftești la masă.

DINU

E un viitor coleg de spital. Nu puteam face altfel.

LEANDRU (către Ana)

Ești mulțumită?

ANA

Cum să nu fiu, doctore?

LEANDRU

Imi pare aşă de bine că te-ai gândit să mă poftești azi și pe mine.

ANA

Un vechiu prieten de peste două zeci de ani, un prieten ca d-ta, domnule Leandru, să nu fie în mijlocul nostru, când serbăm o aşă de fericită imprejurare, numirea lui Dinu ca profesor de Universitate, eră oare cu puțință?

D-NA ROIU (cu un oftat)

A! ce mândră trebuie să fi că ai un asemenea băiat!

ŞERBAN (către Dinu)

Ascultă pe mama... E iarăși vorba de tine.

D-NA ROIU

De ce nu pot toate mamele să se bucure tot aşă ,de copii lor!

DINU

Par'că e vorba și de tine! (Către d-na Roiu). Nu uitați, doamnă, că sunt de față.

D-NA ROIU

Îți vei da astfel seamă de buna părere ce o am despre d-ta.

ŞERBAN

Și de reaua părere ce o ai despre mine... Vezi, Dinule, eu aş fi putut să te urăsc, de când tot aud pe mama rădicându-te cu tot dinadinsul în slava cerului. Ei bine, nu! N'am nici un necaz. Te-ai rădicat aşă de sus, și eu mă simt aşă de scăzut nu numai pe lângă tine, dar chiar și pe lângă alții, în cât îmi zic că or ce sforțare de a mă săltă puțin e zadarnică, și astfel rămân cum și unde sunt, și nu-ți poți închipui ce bine mă prinde.

D·NA ROIU

Şerban!

ŞERBAN

Maică-mea e ambițioasă... N'ați auzit-o adineoari? Ar dorî să ajung și eu departe, să fiu „cinevă”... Ia ascultă, tu, mare invățat, îți dai oare seamă de ceeace însemnează a fi cinevă? Cugetat-ai nu numai la munca ce-ți reprezintă acest cuvânt, dar mai cu seamă la străduințele și la în datoririle ce decurg dintr'insul în viitor?... Ești cinevă: toate privirile se îndreaptă de acum înainte spre tine. Ești victimă admiratorilor tăi cari sunt căți-vă, și a pizmașilor cari sunt toți cei-lalți. Ai descoperit cevă, tu, om de știință! N'ai dreptul să te odihnești: descoperă mai departe și mai adânc... Ai scris? scrie înainte și mai frumos... La cea d'intăiu slabiciune, și se va strigă că ești istovit. Și vor trece admiratorii ca și hulitorii la vecinul tău pe care l vor lăudă sau îl vor pizmuți la rândul lui. Aceasta este soarta tuturor acelora, oameni de știință, oameni politici, literați a căror personalitate se ridică puțin peste nivelul obișnuit... și apoi într'o zi, închizi ochii pentru vecie. Și de n'ai fost unul din acele genii puternice cari întipăresc în mintea omenirei trecerea lor pe acest pământ, dispara și tu, tu ca și mine, tu poate mai puțin repede, în gloata celor uitați... și iată la ce a slujit o vieată de muncă, de trudă, și uneori de durere... Ei bine, nu, n'am să fiu cinevă. Da, scumpă mamă, vieată fiind scurtă, nu-i cer decât parte ei ușoară și desfătătoare. Nu voiu fi cinevă. A putea fi mândre de vaza copilului lor, este un lux pe care puține mame și-l pot plăti... Fii mândră, tu, de dragostea lui, și nu te gândi mai departe.

ANA (către d-na Roiu)

Are inimă bună!

D·NA ROIU

Cu atât mă aleg și eu!

DINU

Inima e bună, dar mintea nu prea. Cu ce ușurință vorbești de acei cari muncesc pentru omenire!... Da, ei dispar și-i uită lumea, dar cel puțin câtvă timp tot vor fi răspândiți, oamenii de știință mai multă lumină, oamenii politici mai multă dreptate, artiștii și literații mai multă frumusețe... Dar văd că eră să te iau în seamă și să discut cu tine.

ȘERBAN

Dacă găsești, Dinule, că mintea îmi este bolnavă, vindec'o precum odinioară mi-ai vindecat plămânilii.

DINU

Nu e acelaș lucru... Ia, ascultă, tot bine, tot sănătos, nu e aşa?

ȘERBAN

Tot, tot, mare medic care mi-ai scăpat vieața.

DINU

Și cu ce ți-am scăpat-o, de nu cu puțină știință, știință de care-ți băteai joc?

ȘERBAN

Nu cu știința ta, ci cu marea ta dragoste pentru mine...
Și acum trec și eu în birou. Am o vorbă cu d-rul Soldea (Ese).

ANA (către d-na Roiu)

Te și duci.

D-NA ROIU

Da, scumpa mea, e cam târziu. La revedere. (Cu un ofstat)
A! ce noroc pe d-ta!

ANA

Marioară, însوtește, te rog, pe d-na Roiu.

MARIOARA

Da, Doamnă. (Es: d-na Roiu și Marioara).

SCENA III

Ana, Dinu, Leandru, Vereea, și apoi Marioara

LEANDRU

Ce Tânăr plăcut, prietenul d-tale Roiu !

DINU

Și un suflet aşă de ales !

VEREA

Pare să aibă multă simpatie pentru d-ta.

ANA

E și firesc: Dinu i-a scăpat vieața.

VEREA

Da? nu știam... Fusese rău bolnav?

DINU

Un inceput de tuberculoză la plămâni.

VEREA

Și e cu desăvârșire vindecat?

DINU

Da.

VEREA

D-ta l'ai căutat aşă de bine ?

DINU

S'a căutat mai mult el singur. Se îmbolnăvise pe când învățam amândoi la Paris. Eram pe atunci intern la spital ... El își făcea dreptul ... cam strâmb, nu e vorba ... O duceă intr'o petrecere. Pentru o fire plăpândă cum e a lui, o asemenea vieată era primejdioasă ... De ceeace mă temeam n'a fost cruceat ... Intr'o zi se îmbolnăvî rău, rău de tot ... Noroc că-și dădu îndată seamă de starea lui ... Cu o energie umitoare, se lăsa de petreceri, ascultă de sfaturile mele, se căută o iarnă la Davoz în Elveția și se întoarse însănătoșit.

VEREA

La vârsta aceea, nu prea sunt bolnavii ascultători ... se vede că aveă în d-ta o încredere nemărginită.

DINU

Nu; îl înștiințasem doar că, de nu se îngrijește cu o luare-aminte de fiecare clipă, e percut ... Era și adevărul, și am fost în totdeauna de părere că trebuie spus adevărul bolnavilor ... E cel mai bun mijloc pentru a-i săli ca să se caute, căci numai prin frică poți dobândi ceeace nu dobândesti prin convingere ... Ființa omenească ține la vieată.

ANA

Atunci de ce să-i mai spui acelu ce ține la vieată, că e poate în ajun de a o pierde ... E o cruzime zadarnică.

DINU

N'aș face-o bine înțeles, față de un bolnav ale cărui zile sunt numărate, dar în toate cele-lalte cazuri grave, socotesc că este o întreită datorie către omenire, către bolnavi, către noi însine chiar, de a procedă cu cea ce d-ța numești cruzime, cu ceeace eu numesc sinceritate.

LEANDRU

Față de noi însi-ne ?

DINU

Față de noi medicii. Nu vom eși oare micșorați de căteori tăinuirea adevărului va putea fi tălmăcită ca o doavadă nenorocită de lipsă de știință ?

ANA

Egoism profesional !

DINU

Egoism profesional ? Par că n'ați auzit zicându-se de a tâtea-ori că medicul omoară și că Dumnezeu vindecă ? Și ați voia să să întărim mai departe această credință care ne răpește, față în deosebi de oamenii din popor, încrederea ce ne este atât de necesară spre a duce mai departe opera noastră de însănătoșire și de regenerare. Și apoi mai avem o datorie de îndeplinit către omenire. A ascunde adevărul bolnavului, însemnează adeseori a-l lăsa să răspândească în jurul lui germani otrăvitori, fie prin molipsirea de fiece clipă, fie prin ereditatea transmisă copiilor și urmașilor, însemnează a jefui individului familia și societatea.

LEANDRU

Ești înrăurit, se vede, de școala nouă, al cărei sistem este de a chinui bolnavul prin desvelirea adevărului . . . Imi

vorbial adineaori de incredere ce se cuvine să o inspiră, și socoteai că prin adevăr în deosebi o poți dobândi. Nu, Dinule, nu prin desvelirea adevărului îți statornicești reputația și capeți incredere, ci prin vindecare. Și vindecarea nu se obține numai cu știință, ci și cu inima... Trebuie să-ți fie milă de bolnav... Partea sufletească este într-o boală un element câte odată hotăritor... Linistirea și imbarbătarea bolnavului îi dă adesea ori puterea de rezistență... Iar contagiunea, ereditatea, cu ceva inteligență și dibacie, le poți micșoră... Nu uită că viața este o speranță vecinic în mers... De-ți este știință neputincioasă, caută până în ultima clipă, de măngâie și inviorează. Puterea noastră este foarte mare, dar puterea noastră, credință, stă mai mult în minciună decât în adevăr... E mai puțin științific, se poate, dar e mai omenos.

ANA

Bravo, doctore! Ei bine, ce ai de răspuns, Dinule?

DINU

Nimic... Avem amândoi despre această chestiune două concepții prea deosebite. (Intră Marioara).

LEANDRU

Și chiar de ai avea ce răspunde, n'aș avea timp să te ascult... Am nevoie să cer dincolo o lămurire d-lui Iordan.

ANA (către Vereea)

D-le Vereea, nu vii cu noi în bibliotecă?

VEREA

Cu placere... Mi s'a spus minuni despre cărțile din acea bibliotecă... Sunt și eu ca d-ta, d-le Mureș, un mare bibliofil.

ANA (către Dinu și Marioara)

Vă las singuri... Să mai spuneți că nu sunt bună. (Es: Ana, Leandru, Verea).

SCENA IV

Dinu, Marioara

MARIOARA

Ce? Ai și vorbit cu mama d-tale?

DINU

Prea eram nerăbdător.

MARIOARA

Și ce a zis?

DINU

A înțeles îndată cât te iubiam și s'a bucurat până în adâncul inimii.

MARIOARA

Așa dar, am să-ți fiu soție, eu?

DINU

Da, Marioară.

MARIOARA

Nu-mi vine să cred! E aşă de neașteptată pentru mine fericirea aceasta! Oare sunt eu demnă de a-mi petrece zilele alături de d-ta?

DINU

Ești tovarășa pe care o așteptam în visurile mele.

MARIOARA

E totuși atâtă depărtare între noi!

DINU

In căsnicie, aşa cum o înțeleg eu, nu poate fi vorba nici de superioritate, nici de inferioritate. Nu trebuie să existe decât două fînte cari se iubesc, și cari se întregesc una pe alta, două fînte cari pe drumul vieței merg mână în mână, unite nu prin acele legături siluite pe cari le ticluesc prejudecățile sau interesele de familie, și cari preschimbă mai în totdeauna căsătoria intr'o negustorie sau intr'o petrecere vremelnică, ci prin cevă mai înalt și mai puternic, o iubire adâncă, sănătoasă, pătrunsă de însemnatatea și intinderea datorilor ce le impune viețuirea împreună, o iubire curată, care socotește căsătoria ca o învoială demnă și solemnă și care înciagă două conștiințe senine intr'un singur simțimânt și intr'o singură cugetare... Din prima zi în care te-am cunoscut, am înțeles că erai tovarășa pe care o doream.

MARIOARA

Așa de repede să-mi fi cunoscut firea?

DINU

Sunt fînte pe lângă cari poți trăi ani de zile fără a le putea desluși, sunt altele cari din prima clipă desvelesc taina personalității lor.

MARIOARA

N'aș fi crezut... Dar semeni atât de puțin cu ceilalți... Par că mă îmbiai ca să-mi deschid inima... Mi-ai vorbit cum nu-mi vorbise încă nimeni.

DINU

Și totuși câte cuvinte de dragoste nu vei fi auzit!

MARIOARA

Nu-mi spusese încă nimeni că mă iubește. Am auzit, ce-i drept, multe din vorbele ce se șoptesc la ureche între două ceaiuri sau între două valsuri, vorbe neroade și sardine... Și trebuia să mă socotesc mulțumită de câte ori banalitatea lor era imbrăcată într-o formă cuviincioasă, căci adeseaori — a! nu-ți poți închipui ce vede și ce aude o fată fără avere și care nu prea e urâtă — adeseaori și se șoptesc cuvinte pe cari ești nevoie să le intrerupi spre a le impiedică de a fi necuviincioase, și se aruncă priviri pe cari ești silită să le înfrunți spre a te feri mai departe de obrăznicia lor... Cuvinte sincere de dragoste pentru noi, fete sărace? Nu, n'avem parte de ele, și de aceea ne alegem mai mult cu meșteșugite și false fraze de pretinsă iubire ce ni se oferă ea o arvnă de sigur pentru scopuri viitoare, când printr-o stranie și neașteptată împrejurare vom fi devenit soțiiile altora.

DINU

De ce mai răscolești trecutul?

MARIOARA

Așa e, fericită cum sunt astăzi, n'ar trebui să mă mai tânguesc. Ce vrei? Am trecut prin multe clipe grele... Am rămas aproape singură pe lume, fără mamă, cu un tată care m'a crescut cam la voia întâmplării. Mi-am făcut deci eu însă-mi creșterea... și am adâncit multe lucruri... și din adâncirea aceasta, mi-a rămas poate în suflet puțină amăraciune... Dar mi s'a dus mai toată din ziua în care te-am întâlnit; nu mai îmi este ertat să mă plâng. Soarta mi-a dat tot și peste ceeace aşteptam.

All
mai
spune
nu
dum
stie?

DINU

Și totuși, cât te-ai împotrivit la început!

MARIOARA

Mă temeam ca nu cumvă să atribui simțimântului meu de dragoste cine știe ce socoteli urâte... Vezi, te-aș fi dorit sărac, pentru a-mi câștigă vieața alături de d-ta... Sunt croită pentru luptă.

DINU

In cariera pe care am îmbrățișat-o, vei fi tovarășă de muncă și de luptă de fiece clipă. Vei lumină lucrările mele, vei învioră activitatea mea, vei fi judecătorul cel mai sincer al cercetărilor mele... Ce frumoasă se deschide vieața înaintea noastră!

MARIOARA

Fericirea îmi este atât de deplină în cât mă sperie...

SCENA V

Aceiași, Ana

ANA

Mi-am lăsat puțin musafirii. De când Dinu mi-a împărtășit hotărîrea lui, n'am putut încă să te văd singură, Marioară, spre a te strânge în brațe (*strâng pe Marioara la piept*).

MARIOARA

Ce bună ești, Doamnă! Mi-eră aşă teamă!

ANA

De cine? De mine? Neapărat că fericirea fiului meu mă privește întru câtvă, dar dacă te-a ales Dinu printre toate de soție, sunt incredințată că n'a putut alege decât o fată serioasă, cinstită, demnă, și de a cărei iubire curată nu se poate îndoii... Singurile mele bucurii dela dânsul mi-au venit...

MARIOARA

De acum înainte vom fi doi cari te vom iubi...

ANA

Copila mea!... Sunt aşă de fericită, par că mai fericită de cât voi amândoi... Imi vine depe acum să spun tuturoră mulțumirea mea sufletească.

DINU

Nu încă, mamă. Marioara trebuie mai întâiu să vorbească cu tatăl ei.

ANA

Ce? Nu știe încă nimic?

MARIOARA

Am să-i vorbesc pe drum.

DINU

Și peste o oră, vin să te cer dela dânsul.

SCENA VI

*Aceiași, Zoe, Șerban, Leandru, Vereea, Soldea, Iordan
eșind toți din birou.*

MARIOARA (către Iordan)

N'ar fi bine să plecăm? Ce zici, tată? E târziu.

IORDAN

Așă e, e două și jumătate.

SOLDEA

Două și jumătate?... Uitasem Senatul.

LEANDRU (către Soldea)

Și cum îți mai merge cu politica, iubite confrate? Ești multumit că pentru dânsa ai părăsit medicina?

SOLDEA

N'am părăsit medicina, o practic doar aiurea. Medicii sunt oamenii politici cei mai pregătiți. Ce este în definitiv statul? un bolnav, care are neconenit nevoie de îngrijiri...

ŞERBAN

Și căruia la trei, patru ani ii schimb regimul.

SOLDEA

Mă duc căci e târziu. La revedere... (Ese după ce și-a luat rămas bun dela toți. Au mai eșit Marioara, Iordan și Drul Leandru).

ŞERBAN (către Zoe)

Plec și eu... sărut mănușitele... Ce modă plăcută aceea de a-și acoperi degetele cu atâtea inele. Nu mai poți sărută mâna: ești nevoie să săruți brațul (sărută brațul lui Zoe) O! dar ce inele minunate! Acesta mai cu seamă. Ce frumusețe de rubin!

ZOE

E rinichiul d-lui Tipescu.

ŞERBAN

Cum zici?

ZOE

Fiecare din inelele mele reprezintă dela o vreme câte o operație chirurgicală a bărbatului meu; este un mod nou de consolidare a onorariilor lui.

ŞERBAN

Atunci brilliantul acesta?

ZOE

Apendicita d-lui Riceanu.

ŞERBAN

Smaragdul?

ZOE

Piciorul rupt al doamnei Bălan.

ŞERBAN

Drăguțul de el! Dar mărgăritarul acesta negru?

ZOE

E o încetare din viață. Sărmanul Luciu!

ŞERBAN

Dumnezeu să-l erte... și pe bărbatul d-tale asemenea. Știi că e o atenție cât se poate de gingășă! Un mărgăritar negru! Giuvaericalele d-tale să poarte doliul!... Dar nu prea văd inele cernite.

ZOE

De este o operație mai primejdiașă, bărbatul meu își trimite bolnavii în străinătate... și astfel nu-și strică reputația... Dar mă ții de vorbă și sunt grăbită... (Către Ana)

La revedere, scumpa mea doamnă; iți mulțumesc pentru plăcuta d-tale primire.... (către Dinu) De Vineri în două săptămâni, nu e aşa? (către Șerban) Vii, d-le Roiu? Te duc dacă vrei.

ȘERBAN

Ești cu trăsura?

ZOE

De aș fi cu trăsura, nu te-ași luă cu mine, n'ar fi cu-viincios; sunt cu automobilul, e alt cevă.

ȘERBAN

Merge mai repede, lumea n'are timp ca să te vază (Es Zoe, Ana, Leandru, Șerban).

SCENA VIII

Dinu, Vereea

VEREA

Am rămas cu d-ta; nu cred că nu ne-am putea înțelege în afacerea Prodescu...

DINU

Or ce insistență, d le Vereea, este de prisos, nu e aşa? Ar fi chiar supărătoare.

VEREA

Mai gândește-te.

DINU

N'am nici un cuvânt de adăogat.

VEREA

Fie... Atunci mă duc și eu... (Un timp) Ia, spune-mi: când îți începi cursul la facultate.

DINU

La 23 ale lunei.

VEREA

Va fi o adevărată sărbătoare, după cum aud. Vei avea, se zice, și un auditoriu ales de doamne. Și când cineva în țara românească are doamnele pentru dânsul... N'aș putea află subiectul pe care ai de gând să-l desvolți în cursul anului?

DINU

Nebunia cu predispoziția și ereditatea ei.

VEREA

Așa? Dar are să fie cât se poate de interesant... și d-ta crezi că nebunia este ereditară?

DINU

In genere da. E o chestiune de care de altminteri, în tot timpul internatului meu, m'am ocupat în mod amănuntit, și sunt tocmai în ajun de a sfărși o mare lucrare din care am și dat primele foi la tipar, o lucrare ce va rezumă toate cercetările mele și a cărei încheiere este hotărâtoare. Par că nu-mi împărtășești părerea...

VEREA

Ar fi multe de zis... În or ce caz, o deosebire, o clasificare e necesară.

DINU

Din principiu socotesc că predispoziția la nebunie este în totdeauna ereditară.

VEREA

Da și nu.

DINU

Nu e vorba bine înțeles de cazurile accidentale și posterioare mai cu seamă zămislirei copilului... Eu vorbesc în deosebi—și asupra acestui punct am de gând să mă întind—de degenerența mintală.

VEREA

Și aci trebuie stabilit o proporție.

DINU

Cred, ce zic, sunt convins că în această categorie, nebunia este ereditară în proporție cam de 85 %.

VEREA

85 % ? E prea mare, după mine... și apoi sunt atâtea excepții în cât îmi pare cu totul îndrăsneață enunțarea în această privință a unei teorii absolute. În or ce caz, conferințele d-tale vor fi, nu mă îndoesc, cât se poate de interesante și mai cu seamă foarte curagioase.

DINU

Curagioase? Nu văd de ce.

VEREA

De ce? Fiindcă știi—și iată ce-ți cam răpește din puterea teoriei—că tocmai în familia d-tale au fost, dacă nu mă înșel, cazuri de nebunie, par că de acest soiu.

DINU (foarte turburat)

In familia mea?

VEREA

Ce? nu știai?

DINU (acelaș joc)

Ba da... știam.

VEREA

Cu atât mai bine... căci grozav m'ar fi mustrat cugetul dacă ai fi aflat'o dela mine.

DINU

Conferințele mele vor mai fi deci și un act de bărbătie.

VEREA

De sigur nefolositor... Domeniul boalelor nervoase este atât de întins... Crede-mă, renunță de a mai desvoltă această materie specială; alege un alt subiect... Pentru ca dove-direa teoriei d-tale să fie desăvârșită, ar fi necesar ca d-ta chiar să cazi victimă a acestei eredități. Și te asigur că aceasta nu se va întâmplă căci eu, scumpe confrate, te studiez încă de mult, și nu văd la d-ta nici unul din stigmatoarele boalei, dar nici unul... In aşa situație, îți vei da însu-ți o desmintire desăvârșită, și aceasta m'ar măhnii pentru d-ta, ca om de știință, dar m'ar bucură neapărat ca prieten... Mai gândește-te bine... La revedere (Ese).

SCENA X

Dinu, Ana

(Dinu stă adâncit în cele mai grele gânduri. Ana intră și-l surprinde astfel).

ANA

Ce stai așa? Nu te duci?

DINU

Unde?

ANA

La d-l Iordan, să-i ceri pe Marioara.

DINU

A! da... uitasem.

ANA

Ce ai? Par că nu ești bine.

DINU

N'am nimic... dar mi-a venit de odată un gând... și m'a întristat.

ANA

Ce gând?

DINU

Găseam că e dureros, că e nedrept ca, în împrejurările fericite ale vieței, să nu poți avea în jurul tău pe toți acei cari și-ar fi făcut din fericirea ta și fericirea lor.

ANA

Ți-e gândul la bunică-ta?

DINU

Și la tata. Nu te supără, nu e aşa?

ANA

De ce să mă supere? Nu e firesc oare?

DINU

Și-ar fi luat și el partea din bucuria mea. Nu e păcat să
fii murit aşă de Tânăr? Era de 34 de ani par că?

ANA

Da.

DINU

Eram copil mic?

ANA

Implinisești doi ani.

DINU

Grozave sunt acele despărțenii înainte de vreme! Nu e
oare întristător să nu poți păstră nici în minte, nici în
ochi întipărire chipului, infățișări unei ființe care îți-a
dat viață? Ce te mai leagă de acea ființă? Câteva amintiri
pe care le mai redeșteaptă une ori, din zi în zi mai
puțin, acei care au cunoscut-o, un portret, un nume ce îți
se transmite, și atâtă tot... Spune-mi, mamă, de ce boala
a murit tata?

ANA (puțin turburată)

Ti-am mai spus-o... de o pneumonie căpătată în urma
unei răceli.

DINU

La Paris, nu e aşa?

ANA

Da, la Paris.

DINU

Erați stabiliți acolo de câtva timp?

ANA

De mai bine de trei ani, o știi. Dar ce ai cu întrebările acestea?

DINU

Apoi, nu e firesc, astăzi când îmi este gândul la tata, să redeștept trecutul?... și ce ati căutat voi atâta timp la Paris?

ANA

Tatălui tău nu prea-i plăcea viața de aci.

DINU

Imi spuneai odată că el numai în București trăise... Nici măcar studiile nu și le făcuse la Paris, pentru ca să pot crede că doreă să revază orașul în care își petrecuse tinerețile. De obicei, când te stabilești în streinătate, o faci de nevoia creșterii copiilor—și eu eram prea mic—sau din pricina sănătăței. Era el bolnav?

ANA

Nu.

DINU

Ce ciudat! Eram prea copil pentru ca să-mi amintesc de tata, și totuși au fost nopți în cari l-am visat. În visurile acele mi se infățișa înaintea ochilor, tăcut, abătut, ca frământat de grija, și apoi uneori neastămpărat, zbuciumat, cu momente de mânie grozavă, de turbare chiar.

ANA (turburată)

Dinule!

DINU

Și într'o zi, l'am visat mai neliniștit ca or când, cu groaza
în privire, cu ochii holbați...

ANA (acelaș joc)

Taci, Dinule, nu era aceasta înfățișarea lui.

DINU (privind-o în ochi)

De ce n'ar fi, de vreme ce tata a murit nebun?

ANA

Cine ți-a spus-o? Te-a mintit!

DINU

Ești sigură?

ANA (cu mai puțină tărie)

Te-a mintit...

DINU (forte stăpân pe sine în tot timpul scenei)

De ce-mi ascunzi adevărul?

ANA

Ți-am spus tot adevărul.

DINU

Mi l'au spus străinii când nu-i întrebam; vrei ca tot ei
să-mi dea și amănunte când le voiu cere?

ANA

Dar cine ţi-a vărât deodată acest gând în minte? A! Verea,
de sigur! Mişelul!

DINU

El sau altul, ce are afacere? Mărturiseşte odată.

ANA

N'ai incredere în mine?

DINU

N'am.

ANA

Dinule!

DINU

Iți cer ertare, mamă, dar vreau să aflu adevărul. Ia, pri-
vește-mă drept în ochi, și spune odată.

ANA (întorcând ochii)

N'am nimic de adăogat. De ce mă chinueşti!

DINU

E vorba de tatăl meu!

ANA

Nu e fiul care mă întreabă, o simt eu, e medicul.

DINU

Medicul n'are ce căuta aci.

ANA

Nu mă vei înșela. De dragostea ta pentru sărmanul tău părinte până acum nu prea-mi dăduseși dovezi; numai curiozitatea ta științifică cere astăzi să fie satisfăcută.

DINU

Și de ar fi chiar aşă, unde e răul? Bănuesc eu ce te sperie. Iți închipuești, ca alți neștiutori, că boala se moștenește... Nu e adevărat. Trebuie atâtea și atâtea pentru izbucnirea ei într'o ființă predispusă la aceasta: emoții zguduitoare, dureri mari, viață sbuciumată, oboseli cerebrale neîncetate și câte altele... și încă și atunci ereditatea este îndoelnică... Crede în ceea ce-ți spun, crede-mă. Si apoi, dacă nu mă crezi, vino de-mi ascultă prelegerile la Universitate; și de vrei să te convingi și mai bine, mai ciștește și lucrarea pe care o pregătesc.

ANA

Pregătești o lucrare asupra acestei chestiuni?

DINU

Te increzi în cuvântul meu dacă-ți jur? Tocmai asupra acestei chestiuni.

ANA

Nu-mi spusești până azi nimic.

DINU

Știam cât de puțin te interesează lucrările mele.

ANA

Te înșeli.

DINU

Adu-ți aminte cât te-ai împotrivit pe vremuri dorinței mele de a fi medic, și mai cu seamă hotărîrei ce o luasem de a mă specializă în boalele nervoase. Bănuiai de pe atunci pe semne, că într'o zi voi află adevărul, și-ți era teamă poate ca nu cumvă, ca medic, să fiu mai în măsură de a-mi da seama cu temeiul de pretinsele urmări ale acestei boale grele.

ANA (cu o emoție mereu crescândă)

Dacă mă împotriveam pe atunci, este că vroiam să te feresc de atingerile acele zilnice cu durerea și cu chinul. Alt cuvânt n'aveam. Ce nevoie să-ți petreci viața în mijlocul mizeriilor ei, când e atâtă frumusețe pe pământ, când poți în fiecare clipă, tu mai cu seamă, să guști din ea în liniște și fericire? S'apoi nu e oare ceva în deosebi îngrozitor a fi mereu încunjurat de niște sărmani bolnavi, lipsiți de minte, de voință, în ale căror priviri perduite, însăspimântate, fioroase, nu mai poți citi nici un gând senin, și sănătos, în bâlbâirile, în tipetele căror—ă! Doamne, ce tipete de spaimă, de mânie, de turbare—nu mai poți desluși o umbră de conștiință: sărmani automați, făpturi omenesti ca și celelalte, frământate odinioară de gânduri, inviorate de energii, muncite de simțiminte, și preschimbate dintr-o dată în vietăți lipsite de sufletul vieții, în ființe moarte dar nebinecuvântate încă de odihna morței... È îngrozitor! (Iși pune mâinile în cap).

DINU

Cât ai suferit tu, mamă!

ANA

Dar nu ţi-am spus nimic.

DINU

Suferința ta a vorbit... Lasă-o să vorbească mai departe... Ușurează-ți inima.

ANA

Dinule!... Vezi... credeam taina mai bine inchisă în sănul meu. Da! te-am mintit... Iartă-mă... Știam că intr'o zi vei afla adevărul... Eram chiar hotărîtă să ți-l spun... Dar căutam să îndepărtez cât mai mult ceasul acela... De am tăcut atâta timp, nu-ți închipui că aveam vre-un gând ascuns, vre-o temere... Nu, îți jur că nu... Dar socoteam că este mai bine ca amintirea prin care în ochii copilului mai trăește acel care i-a dat vieața, să nu fie turburată de cine știe ce vedenii întristătoare. Nu pot desluși cum tocmai astăzi mi s'a deschis sufletul, astăzi când aş fi vrut ca nici o umbră de întristare să nu-ți întu-nece fericirea.

DINU

Și cât ținuse boala?

ANA

Vre-o trei ani.

DINU

Și cum a murit?

ANA

S'a sinucis într'un acces de spaimă... Dar lasă astăzi întrebările... Altă dată îți voi spune tot... sunt prea turburată acum... Ș'apoi astăzi e zi de bucurie... Nu se cade să o înnoirăm astfel; nu e aşa, copilul meu? Vezi ce viitor frumos, ce vieață fericită te așteaptă... Ai întâlnit femeia pe care o doreai... Nu te mai gândi decât la dansa.

DINU

Da, mamă!

ANA

Și nu uită că te aşteaptă Marioara... Si spune că m'ai
eritat...

DINU

N'am ce să-ți ert...

ANA

Vino în brațele mele, precum veneai când erai mic, și
când aveai o supărare și când imi cercai ca să te mângâi...
și te sărutam (II sărută)... și-ți treceă.

DINU (cu o emoție conținută)

Mi-a trecut.

ANA

Și înveselește-te... Si du-te la Marioara... Sunt mai ne-
răbdătoare decât tine... Du-te...

DINU

Mă duc... (Dinu se îndreaptă încet spre ușă. Ana ese, după ce a aruncat
asupra fiului ei o privire duioasă).

SCENA XI

DINU (singur)

Să mă înveselesc când știu ce mă aşteaptă!... (Cade ca
trăsnit pe scaun).

Cortina.

ACTUL II.

*Odaia de lucru a lui Dinu Mureș. Birou, bibliotecă, cămin,
scaune, jeturi.*

SCENA I

Marioara, Dinu.

(Marioara împodobește cu flori vasurile de pe cămin. După câteva clipe intră și Dinu).

MARIOARA

Așă curând?

DINU

Iți pare rău?

MARIOARA

Nădăjduiam să-ți pot găti odaia înainte de a te întoarce...
Stiu că-ți plac florile.

DINU

De unde știi?

MARIOARA

Mai deunăzi când ți-ai văzut odaia împodobită cu flori,
mi s'a părut că privirea ți se înveselise, și toată ziua ai
arătat mai dispus.

DINU

Dragă Marioară !

MARIOARA

Cum le găsești ?

DINU

Minunate.

MARIOARA

Vezi mimoza asta : e floarea mea favorită. E atâta veselie și căldură într'insa... Ne vine iarna din țările calde, și par că boabele ei mărunte ne aduc de acolo picături de soare.

DINU

Ce poetă, logodnica mea !

MARIOARA

Sunt fericită azi, fericită că te văd din zi în zi mai puțin intristat. Intristarea din săptămânile trecute mă pusese pe gânduri.

DINU

Eram obosit din cauza lucrărilor mele. Nu-ți poți închipui cum uneori în medicină căutarea adevărului te munceste și te chinuește.

MARIOARA

Dar și ce mulțumire sufletească, atunci când il descoperi și-l statornicești !

DINU (intristându-se deodată)

Nu întotdeauna. (schimbând vorba) Nu m'ai întrebat de unde viu?

MARIOARA

De unde?

DINU

Am reținut locuri de drum pentru noi.

MARIOARA

Depe acum? Dar mai avem două săptămâni.

DINU

Mi-a fost teamă că nu voiu mai găsi, și apoi par că astfel mi-am astămpărat nerăbdarea de a pleca, de a pleca amândoi, departe de aci, cu gândul numai la fericirea noastră.

MARIOARA

De ce n'am rămâneat mai bine în București, lângă mama D-tale? N'ar fi mai plăcut? Spune drept: nu ti se pare călătoria de nuntă o prejudecată nesuferită?

DINU

De loc. Pentru acei a căror căsătorie nu este decât un târg sau o învoială siluită, călătoria face parte din formalitățile matrimoniale. Șapoi mai este și o diversiune necesară: prevești în afară, spre a nu fi nevoie să-ți îndrepti prea mult privirea alături de tine. Pentru acei cari ca noi socotesc căsătoria ca împreunarea a două suflete, o asemenea călătorie le desăvârșește mulțumirea, frumusețea privelîștelor și a lucrurilor întregind fericirea ființelor.

MARIOARA

Dar când îți muți privirea, îți muți și gândul dela tovarășul asupra căruia ar trebui ațintită, căci a călători însemnează a cam jertfi lucrurilor ființele.

DINU

Ba, însemnează mai cu seamă a pricepe și a gustă mai bine unele lucruri alături de unele ființe.

MARIOARA

Fie; să plecăm. La urma urmelor, altă dorință n'am decât aceea de a nu mă împotrivă voințel D-tale... și acum, când îți-am înveselit puțintel odaia, mă duc... Inchipuește-ți că n'am văzut încă pe tata astăzi...

DINU

Mama e acasă?

MARIOARA

Se îmbracă. O așteaptă o vizită în salon: D-na Budescu. Spun drept, n'am avut curajul să-i ţin de urit... Cum o găsești?

DINU

Pe D-na Budescu?

MARIOARA

Da.

DINU

Nesuferită.

MARIOARA

Nu e aşă?... La revedere, Dinule, peste o jumătate de ceas mă și întorc. (Ese)

SCENA II

Dinu, Zoe.

(Dinu însoțește până la ușă pe Marioara; apoi se îndreaptă spre birou, ia o carte și începe să citească. Se aude bătând la ușă.)

DINU (fără a ridică capul)

Intră!

ZOE (intrând)

Eu sunt. Bună ziua.

DINU

D-ta!

ZOE

Liniștește-te; nu vin pentru o consultătie. Datoram o vizită mamei D-tale. Mi-a trimis vorba, nefiind gata, ca să o aștept puțin în salon. Mi se cam urise singură... Am îndrăznit să bat la ușa D-tale.

DINU (fără convingere)

Bine ai făcut.

ZOE

Ba, foarte rău, spune drept. Dar îți datoram și D-tale cevă.

DINU

Mie?

ZOE

De trei săptămâni, de când ești logodit, n'am avut încă parte să-ți aduc și eu urările mele.

DINU

Iți mulțumesc.

ZOE

De câte-ori am venit aici, n'am avut plăcerea să te întâlnesc. Nădăduiam să te pot felicită cu prilejul deschiderii cursului D-tale, dar ai găsit nimerit să-l tot amâi. Și în această privință, am să-ți mai spun cevă. Nu știi ce impresie neplăcută au produs amânările acestea. Am avut tocmai la masă alătări și pe ministrul instrucției publice și pe decanul Facultăței de medicină; amândoi păreau foarte nemulțumiți de această împrejurare. Ti-am luat bine înțeles apărarea.

DINU

Iți sunt foarte recunoscător. Ce vrei? Un logodnic are cam mult de lucru cu formalitățile și preliminarele căsătoriei.

ZOE

Firește. (Un timp) Să-ți mai spui ceva, dar să nu te superi.

DINU

Nu mă supăr.

ZOE

Te-am întâlnit de câteva ori cu logodnica pe stradă; te-am văzut cu dânsa și la teatru, și mă uit și acum la D-ta Ei bine, nu-ți poți închipui ce rău iți șade rolul de logodnic.

DINU

Ce spui?

ZOE

E un rol aşă de greu de îndeplinit, pentru D-ta mai ales. E cam greu de a păstra o dreaptă măsură între o bucurie care, împinsă prea departe, ar scădeă faţă de lume din demnitatea şi corectitudinea omului de ştiinţă, şi între o cum-pătare care, de ar deveni excesivă, ar putea fi tălmăcită faţă de logodnică drept semn de indiferenţă prea timpurie.

DINU

Cu sfaturile D-tale minunate, m'aş putea îndreptă. Mai am două săptămâni.

ZOE

Două săptămâni! Par că era vorba să se săvârşească cununia abia peste o lună.

DINU

Am mai scurtat din termen... M'am prea grăbit, nu e aşă? Altă pornire de logodnic neînvăţat.

ZOE

O! îți pricep nerăbdarea. De alminteri, foarte bine fac că te însori. În țara noastă, un bărbat trebuie să fie însurat. Becherii nu sunt luați în seamă. La noi, căsătoria îți dă oarecum o situaţie socială; pentru unii este chiar o carieră. Pentru D-ta, era o necesitate.

DINU

O necesitate?

ZOE

Bine înțeles, spre a inspiră o mai deplină încredere și a te bucură deci de o clientelă mai numeroasă. Clientela medicului de boale nervoase se compune firește în majoritate din femei. Ce vrei? bărbații se cam tem de medicii neinsurăți. Căutarea boalei intr'adevăr, pe lângă îngrijiri, mai cere câte odată și destăinuiri, cam ginggașe une-ori. Și unele și altele pot crea o intimitate primejdioasă.

DINU

Zi mai departe, mă faci să petrec.

ZOE

Ce bine mi-ar părea de te-aș putea înveseli! Arăți ne căjit astăzi.

DINU

Ești fizionomistă?

ZOE

Câte odată... cu acei cari mă interesează.

DINU

Te interesez?

ZOE

Mult.

DINU

Cum așă?

ZOE

De ți-aș spune-o, ai sări în sus.

DINU

Spune.

ZOE

De alminteri, îți pot vorbi de acum înainte cu inima deschisă. (Schimbând tonul) Nu știi cum m'am măritat.

DINU

Ba știu, la primărie și la biserică.

ZOE

Aceasta este partea oare cum polițienească a căsătoriei; eu îți vorbesc de cea sentimentală... Doctorul, ca și D-ta, sosise din străinătate cu o reputație de mare invățat... Il zărisem de câteva ori; cu dânsul însă nu isbutisem să vorbesc... Frumos nu eră, dar...

DINU

Dar îți placează.

ZOE

Tocmai. Nu mă fermecase bărbatul, ci omul de știință... Auzisem pomenindu-se necontenit de dibăcia lui de chirurg, de operațiile lui îndrăzneț. Toate acestea mă amețeau și mă turburau. Doamne! ce neroade sunt une-ori fetele!.. Si iată că într'o zi, aşă din senin, îmi pusei în minte să-l și iau de bărbat. El nici nu se uită la mine... Ce eră de făcut?.. Mă hotărăi de odată să-mi rup cevă, un picior sau un braț, spre a fi căutată de dânsul.

DINU

Mare jertfă!

ZOE

Eră tocmai iarna. În fiecare dimineață mergeam la Cis-megiu.

DINU

La Cismegiu ?

ZOE

Da, la patinaj. Plănuisem o cădere pe gheată... Vroiam o frântură elegantă.

DINU

Și ai izbutit?

ZOE

O scrânteală doar la picior, la piciorul drept. Tata, după stăruințele mele, chemă îndată pe doctor la căpătaiul meu; și după trei săptămâni... eram logodită.

DINU

Intimitate și destăinuiră!

ZOE

Și acum pricepi de ce ți-am povestit romanul logodnei mele.

DINU

Par că tot nu...

ZOE

Ti l-am povestit pentru a-ți lămuri că mi se împlinește tot ceeace vroesc.

DINU

Cu condiție de a nu vroia decât lucruri ce se pot împlini.

ZOE

Am dorit totuși cevă ce nu mi s'a împlinit.

DINU

Anume?

ZOE

Vroi am să fiu iubită de D-ta.

DINU

De mine.

ZOE

O! izbuteam de aș fi avut timp... Dar te-am cunoscut prea târziu, și te-ai logodit prea de vreme... Doamne! liniștește-te. Nu mă leg de oamenii însurați... Si acum spune drept, cunoști o situație mai ciudată decât aceea a unei femei care face din senin logodnicului alteia o aşă mărturisire?

DINU

Da, cunosc pe aceea a bărbatului care o ascultă.

ZOE

Ce vei fi gândind de mine?

DINU

Că ai rămas tot copila din Cismegiu.

ZOE

Medicii nu văd decât cazuri patologice ; îți vei închipui că sunt bolnavă. Te-ai înșelă... Nu sunt o femeie stricată; dar am nenorocitul obiceiu de a spune tot ce-mi stă pe suflet... Puteam să tac. De ce, dacă e lucru trecut ? (Cu o

foarte usoară emoție) S'apoi o dragoste nedestăinuită preă îți muncește inima. Vezi, de când îi-am mărturisit-o, mă simt și ușurată... Păcat! Îi-aș fi adus o rază de veselie și de tinerete în viață.

DINU

Mă găsești bătrân.

ZOE

Nu ești de vină. Mai toți oamenii de știință se nasc bătrâni.

SCENA III

Aceiasi, un servitor.

SERVITORUL

Un lucrător dela tipografie dorește să vorbească cu conașul.

DINU

N'am vreme.

SERVITORUL

Zice că are o vorbă urgentă cu D-voastră.

ZOE

Nu te îngrijî de mine. Trec alături. Tot aștept pe mama d-tale.

DINU

Să intre atunci. (*Ese servitorul*)

ZOE

La revedere, și fără supărare, nu e aşa? (Ese răzând. Dinu rămâne pe pragul ușei)

SCENA IV

Dinu, un lucrător.

LUCRĂTORUL

Să trăiți, d-le doctor!

DINU

Cine ești d-ta?

LUCRĂTORUL

Şeful de atelier însărcinat cu tipărirea și corecțura cărței d-voastre.

DINU

Ce te aduce? Ai nevoie de cevă manuscris, se vede?

LUCRĂTORUL

Tocmai, d-le doctor.

DINU

V'am mai trimis vorbă că deocamdată n'am. Mai așteaptă câtevă zile.

LUCRĂTORUL

Apoi, de! d-le doctor! Mare păcat, căci grozav de interesantă este lucrarea d-voastre.

DINU

Nu știi cât mă bucură această părere a d-tale !

LUCRĂTORUL

D-l doctor își cam bate joc de mine, înțeleg... Rău face, căci mie mult îmi place medicina. De ! dacă n'am avut parte de părinti cu dare de mâna ! M'aș fi făcut și eu medic, de ași fi avut cu ce să învăț... Când omul n'are ce mâncă, se mai gândește el la învățătură ? Muncește și el cât poate ca să nu moară de foame... Așă m'am făcut și eu tipograf. Dar la tipografie, eu sunt doctorul lucrătorilor. De câte ori se înbolnăvește vre-unul, la mine vine. Și le dau sfaturi și ierburi, și de ! nu mi-a murit nici unul până acum.

DINU

Ca să-mi povestești despre destoinicia d-tale ca medic, de aceea ai cerut să vorbești cu mine ?

LUCRĂTORUL

Mă ertați, d-le doctor; doar în treacăt vi le spusei toate acestea, ca să vă arăt că, de nu-mi plăcea medicina, nu citeam cu luare aminte manuscrisul d-voastră, și de nu-l citeam, nu dădeam de o greșală ce s'a strecurat într'insul.

DINU

Nu, zău, ai haz !

LUCRĂTORUL

Oi fi având, nu zic ba, dar greșală este, și tocmai de aceea am venit la d-voastră.

DINU

O greșală ? Unde ? Nu înțeleg.

LUCRĂTORUL

Nu vă supărați, d le doctor. Caut și eu să scap de răspundere; de câte ori se strecoară căte o greșală de manuscris, se zice că e greșală de tipar; și de tipar tot eu răspund.

DINU

Dar spune odată, care greșeală?

LUCRĂTORUL (scotând niște manuscrise din buzunar)

La inceputul cărței d-voastre, la capitolul I, se zice așă — asta e manuscrisul de acum două luni — (citește): „... Nebunia sub formă de degenerență mintală se moștenește în proporție cam de 85 %“. S'apoi, în manuscrisul pe care mi l-ați trimis acum în urmă de tot, zicetă așă (citește): „se știe că nebunia sub formă de degenerență mintală se moștenește în proporție cam de 40 %“.

DINU (foarte turburat)

Ai dreptate, e o scăpare din vedere.

LUCRĂTORUL

Bine înțeles, preă eră mare nepotrivirea... Imi ziceam și eu: apoi, d l doctor Mureș este un medic исcusit, nu este din acei cari nu știu ce spun.

DINU (același joc)

Îți mulțumesc că mi-ai semnalat greșeala; trebuie îndreptată.

LUCRĂTORUL

Și cum să o îndrepeze? Optzeci și cinci sau patruzeci?

DINU (după o ezitare și îngânaND de abia o vorbă)

Patruzeci.

LUCRĂTORUL

Atunci trebuie tipărită din nou foaia dela început.

DINU

O veți retipări.

LUCRĂTORUL

Are să fie o nouă cheltuială.

DINU

Voiu plăti... (Revenindu-și în fire). Îți mulțumesc încă odată.

LUCRĂTORUL

Vă salut, d-le doctor. (Ese)

SCENA V

Dinu, Ana.

ANA

Ai treabă?

DINU

Deocamdată nu.

ANA

Nu aștepți pe nimeni?

DINU

Pe nimeni.

ANA

N'ai vreà atunci, Dinule, să vezi pe bolnava despre care ți am vorbit.

DINU

Care bolnavă?

ANA

Biata femeieea ceea, pe care am cunoscut-o pe vremuri, știi bine, văduva judecătorului de ocol...

DINU

A! da, îmi aduc aminte.

ANA

E aşà de greu bolnavă de piept. Apoi mai este, sărmana, într'o mizerie!

DINU

Bine, am să mă duc s'ò văd. Unde şade?

ANA

E chiar acì, așteaptă jos. (Dinu sună).

SCENA VI

Aceiași, un servitor.

DINU

E o bolnavă jos, care vreà să vorbească cu mine. Du-o alături în camera mea de consultație...

SERVITORUL

Bine, conașule. (Ese).

SCENA VII

Dinu, Ana.

ANA

Iți mulțumesc Dinule. Nu știi ce demnă de interes este această nenorocită!... și o femeie cu creștere aşă de bună!... Cum te simți astăzi?

DINU

Bine, foarte bine.

ANA

Muncești prea mult, crede-mă. De ce nu te odihnești?

DINU

Să mă odihnesc acum la tinerețe! Se poate un asemenea sfat, mamă!... Dar vieața ne este dată pentru a munci.

ANA

Vieața ne este dată mai întâiu de toate pentru a fi trăită.

DINU

A trăi vieața nu însemnează a se odihni în așteptarea bucuriilor și a desfășărilor ușoare. Însemnează a scoate dintr'însa tot ce ne poate da ca frumusețe, ca adevăr; însemnează a luptă, a se trudi, a se jertfi, a birui! (Sărutând mâna Anei). Iată ce însemnează, mamă. Si acum mă reped să-ți văd bolnava (Ese).

SCENA VIII.

Ana, Marioara

(Ana înduioșată urmărește pe Dinu cu privirea, stă câteva clipe pe gânduri, apoi se duce spre dreapta.—Intră Marioara).

MARIOARA

Dinu a plecat?

ANA

E alături, cu bolnava despre care ţi-am vorbit ieri.

MARIOARA

A! da, știu... Cum l'ai găsit astăzi pe Dinu? Nu e aşă, par că mai vioiu?

ANA

Da.

MARIOARA

Zilele trecute, văzându-l întristat, îmi tot închipuiam că începe să-i pară rău că mă ieă de soție.

ANA

Se poate să ai astfel de gânduri?

MARIOARA

Imi închipuiam că intimitatea logodnei ii dăduse poate prilejul să descopere în mine cusururi pe cari înainte nici nu le bănuia.

ANA

Dar nu e zi în care să nu-mi vorbească de adâncă lui dragoste pentru d-ta.

MARIOARA

Și mie mi-o spune; în cuvintele lui însă par că simțiam uneori un fel de sfială, de suferință chiar.

ANA

Aveă și el pe atunci, se vede, necazurile lui. Are atât de mult de lucru. Dar dela o vreme s'a mai înviorat. Cu cât s'apropie ziua nunței, cu atât el pare mai mulțumit... Pe când eu din zi în zi mă întristez mai mult...

MARIOARA

D-ta! De ce?

ANA

Să nu crezi că nu mă bucură fericirea voastră! Dar vezi Marioară, d-ta nu știi ce e Dinu pentru mine...

MARIOARA

Cum să nu știu!

ANA

A fost bucuria, nădejdea, scopul vieții mele. Am trăit, mereu împreună unul lângă altul, unul pentru altul. Nu ne-am despărțit niciodată până acum trei ani, când am fost rechemată în țară de boala mamei. Il însoțisem la Paris, unde, în contra voinței mele — căci il știam nervos, impresionabil — vroia să învețe medicina.

MARIOARA

E prima și singura dată, îmi închipuesc, când a stat împotriva dorințelor d-tale.

ANA

Singura, da. Șăpoi Parisul îmi lăsase amintiri dureroase; nu mai fusesem acolo din primii ani ai căsătoriei mele, dela moartea bărbatului meu. Și timp de trei ani, până când a închis ochii, am căutat pe mama, nedeslipită dela căptăiul ei, și sufeream văzând că îngrijirile îmi erau neputințioase, dar sufeream par că și mai mult — de ce n'ăș mărturisi-o — fiindcă nu aveam pe Dinu lângă mine. Se vede că aşă vreă vieață: să privești mai mult înainte decât înăpoi... Și acum înțelegi?

MARIOARA

Da, înțeleg, nu te poți împăca cu plecarea noastră. Dar vom lipsi numai două luni.

ANA

Nu vorbesc de călătoria voastră de nuntă, e firească. L'am sfătuit și eu pe Dinu să plece. Când însă vă veți întoarce, voi rămâneă singură în această casă mare, și voi, copii mei, veți sta departe de mine. Ce greu îmi va veni să nu-l mai simt iarăși pe Dinu în jurul meu!

MARIOARA

Încă de mică mi-am pierdut mama; n'am avut deci priilejul să mă bucur de măngâierile, de dragostea acea caldă de care se bucură atâtia copii mai norociți ca mine. Dar din ziua în care m'ai strâns la piept, am simțit că am regăsit în d-ta o mamă. Vroiam tocmai să recăștig timpul pierdut, să trăesc în totdeauna lângă d-ta, în casa d-tale.

ANA

Lângă mine, în casa mea?

MARIOARA

Aceasta n'o spun sub impresia vorbelor ce le-ai rostit

acum, ci este una din dorințele pe cari încă din primele zile ale logodnei, am arătat-o lui Dinu, și Dinu a încuviințat-o și cu câtă bucurie încă, dar nu vroia să îl-o spue, decât mai târziu. Să te faci că nu știi nimic, nu e aşa?

ANA

A! iubita mea copilă. Vezi, nu îndrăznisem până astăzi... Dar cu cât se apropiă ceasul despărțirei, cu atât mă munceau mai mult acest gând... Cum să-l mulțumesc... Plâng de bucurie: iată cum îți pot arăta recunoștința mea... și apoi vei vedea cât de puțin mă voiu amesteca în viața voastră... Eu nu sunt din acele mame cari privesc pe noră ca o rivală sau o vrăjmașă; sunt din acele cari văd într'însa un copil mai mult de iubit.

MARIOARA

Mamă!

SCENA IX

Aceleași, Dinu.

DINU (eșind din stânga și adresându-se prin ușă către bolnava rămasă în odaia de alături).

Imbracă-te; când vei fi gata, intră aci. Te aştept.

ANA

Ce e cu bolnava?

DINU

Rău.

ANA

Pierdută?

DINU

Aproape.

MARIOARA

Mai e totuși o speranță ?

DINU

Atât de mică . . . Cu îngrijiri însă, cu îngrijiri multe, ar putea, nu să scape, dar să o mai ducă puțin.

ANA

Și i-ai spus adevărul, după obiceiul tău ?

DINU

Nu încă.

ANA

Ai să i-l spui ?

DINU (cu glasul pe jumătate)

Nu cred.

ANA

D-rul Leandru avea deci dreptate că nu trebuie spus adevărul bolnavului.

DINU (acelaș joc).

Mi-e milă de dânsa.

ANA

Bine că ţi-ai schimbat ideile . . . Si cine ţi le-a schimbat ?

DINU**Experiența.****ANA****Experiența? Așă de repede?****DINU****Preă repede, da. Par'că mi-e și rușine.****ANA****Să nu-ți fie rușine de mai multă blândețe.****DINU (schimbând vorba)****Și acum lăsați-mă, căci am încă o vorbă cu bolnava.
(Ese Ana și Marioara).****SCENA X.***Dinu, o bolnavă.***DINU (deschizând ușa din stânga)****Intră..... (Intră bolnavă)...... Ia șezi. (Dinu ia o coală de hârtie și
ncepe să scrie). Iți prescriu aci doctoriile pe cari le vei luă,
precum și regimul ce trebuie urmat.****BOLNAVA (vorbind cu oarecare greutate)****Nu știu cum să-ți mulțumesc, D-le Doctor... Dumnezeu
să-ți dea sănătate, noroc și viață lungă... (Un timp. Apoi pe când
Dinu scrie). Cum mă găsești, D-le Doctor! (Dinu nu răspunde).
Rău, nu e așa?**

DINU (scriind înainte)

Nu.

BOLNAVA

Ba rău.... Și de când mă tot caut.... și e de geaba... Dar am atâtă incredere în D-ta!... Eu n'ăș fi îndrăznit, dar mama D-tale care e bună și miloasă, a voit cu ori-ce preț. Mi-a spus că ai mai vindecat pe un prieten al D-tale care suferea de aceeași boală....

DINU (acelaș joc)

Da.

BOLNAVA

Și când mă gândesc cum eram odinioară, și văd cum am ajuns acum, mă întreb de ce vreau să mai trăesc.... Nenorocită, bolnavă, fără rude, fără prieteni.... și totuși vreau să trăesc. (Dinu ridică ochii și privește pe bolnavă) Pentru ce? Știu eu? Pentru că viața e un obiceiu luat, pentru că mă tem de necunoscut, pentru că o clipă de bucurie răscumpără atâtea zile de durere, pentru că ființa omenească trage mereu nădejde... Speranță de vindecare desăvârșită nu pot avea.

DINU

Ba poți avea.

BOLNAVA

Știu că nu... Doar atâtă îți cer să mă faci ca să o mai duc căți-vă ani..... cățivă ani.... Nu e aşa că se poate?

DINU

Te vei vindecă.

BOLNAVA

Mi-o spui ca să mă liniștești ... Nu, D-le Doctor, de vîndecare nu poate fi vorba. Sunt osândită, o știu. Tata și bunicu-meu au murit amândoi de oftică.

DINU

Tata și bunicul ?

BOLNAVA

Ce neomenie, ce grozăvie, ce nedreptate, să fii jertfa boalei altuia !

DINU (foarte turburat)

Da, e nedrept, e grozav !

BOLNAVA

Mulțumesc lui Dumnezeu că n'am avut copii, căci aş fi dus astfel mai departe molima. Vezi, știam cum îmi muriseră părinții, și ce însemnă o asemenea boală ... și totuși m'am măritat. Și după câțiva ani trebuiă să duc la rândul meu povara moștenirii. Dar soarta, orcât de nemiloasă a fost, tot m'a cruțat puțin, căci neavând copii, nu pot fi invinuită că am fost față de dânsii o mamă criminală.

DINU (foarte turburat)

Taci, nu vorbì astfel !

BOLNAVA

Da, o mamă criminală, și m'ar fi blestemat de sigur copiii, tot aşă precum uneori, în clipele de desnădejde, mi-am blesumat și eu părintele.

DINU (acelaș joc)

Taci... taci!...

BOLNAVA

De ce să tac ?

DINU

Fiindcă... fiindcă... îți face ră...

BOLNAVA

Da, ai, dreptate, mă simt istovită... Așa mi se întâmplă de câte ori pomenesc de biata mea soartă... Mă duc...

DINU

Da... du-te... și liniștește-te... și fii încredințată că te vei însănătoși.

SCENA XI

Aceiași, Șerban.

ȘERBAN (întrând repede)

... Îți aduc o veste neașteptată... A! de știam că nu ești singur...

DINU

Doamna se duce.

BOLNAVA

La revedere, D-le doctor ; îți mulțumesc din adâncul sufletului.

DINU (remîndu-i ordonanță)

Urmează cu luare-aminte tot ce stă scris aci, și peste vre-o cinci, șase zile, am să trec pe la D-ta.

BOLNAVA

Nu știu cum să ţi arăt recunoștința mea. Iți mulțumesc încă odată, D-le doctor (Ese).

SCENA XII

Dinu, Șerban

ȘERBAN

Cine e?

DINU

O nenorocită care nu mai are decât câteva luni de trăit.

ȘERBAN

Sărmana! O fi măhnit-o veselia mea.

DINU

Când omul e nenorocit, nenorocirea lui îl stăpânește prea mult pentru ca să mai poată lua seama la mulțumirea sufletească a altora.

ȘERBAN

Și acum să-ți spun vestea.

DINU

Spune.

ȘERBAN

Mă însor.

DINU

Tu ?

ŞERBAN

Da, eu. Ce zici de una ca asta ?... Ciudat, nu e aşă ?

DINU

Ce ţi-a venit ?

ŞERBAN

Tu eşti de vină.

DINU

Eu ?

ŞERBAN

De când te-ai logodit, mama nu-mi mai da pace : „De ce nu te-ai însură şi tu ca Dinu ? Ce mai fiu, Dinu !“ „Şi aşă mai departe ... Vechiul ei cântec !... Ca să scap de atâtea muştrări, m'am hotărît să-i fac pe plac. La urma urmelor, nu e nici cea dintâi, nu va fi nici cea din urmă a mea prostie.

DINU

O domnişoară ?

ŞERBAN

O domnişoară. Nu o cunoşti, nici eu nu prea. Frumuşică, nu tocmai bogată, dar bine crescută. Semne particulare : nu cântă la clavir.

DINU

Şi e lucru hotărât ?

ŞERBAN

Nu încă.

DINU

Ce mai aştepți ?

ŞERBAN

Consumțimântul tău.

DINU

Al meu ?

ŞERBAN

Consumțimântul medicului.

DINU

Al medicului ?

ŞERBAN

Da. Ascultă-mă, să vorbiim serios. Cunoști mare mea dragoste, recunoștința mea adâncă pentru tine. Știi că te-am privit și că te-am iubit ca pe un frate mai mare, că îmi am urmat întotdeauna sfaturile, și că am avut în tine o încredere oarbă. Am să-ți dau astăzi o nouă dovadă de această incredere, și să-ți cer la întrebarea mea un răspuns tot așa de sincer ca și demersul ce-l încerc acum pe lângă tine ? Ții minte de întoarcerea mea din Elveția, dela Davoz?

DINU

Da, țiu minte.

ŞERBAN

Imi mergea mai bine, dar totuși nu eram încă vindecat. Eram într'o seară la tine acasă la Paris, și stăteam de

vorbă în odăia ta de student, numai noi amândoi. Imi amintesc cele mai mici amănunte din ziua aceea, căci cuvintele pe cari mi le-ai spus în acea seară, m'au mișcat aşa de adânc, în cât mi-au rămas întipărîte până astăzi în minte. Imi vorbiai de ultimele tale lucrări, de descoperirile și de teoriile tale asupra eredității cu un foc, cu un entuziasm!... Iți aduci aminte?

DINU (turburat)

Da, îmi aduc...

ŞERBAN

Și de odată privindu-mă drept în ochi, mi-ai spus în tocmai aceste cuvinte: „Şerbane, ești mult mai bine, dar nu încă bine de tot. În curând, cu oarecare îngrijiri te vei însănătoși, crede-mă, cu desăvârșire. Dă-mi totuși până atunci cuvântul tău de om cinstit că nu te vei însură înainte de a-mi fi cerut învoiearea. Nu trebuie să aduci boala în casă; e în interesul tău, al soției tale, al copiilor tăi“. Am înțeles îndată ce însemnau vorbele tale și îți-am dat cuvântul. Astăzi mă țiu de el și te întreb: „Dinule, îmi dai această învoie“?

DINU (foarte turburat)

Eu? eu? pe mine mă întrebi?

ŞERBAN

Ce? Nu sunt încă vindecat? Mi-ai ascuns oare adevărul când, examinându-mă acum câteva luni, îmi spuneai tocmai altfel?

DINU

Ești sănătos, Şerban, îți jur că ești sănătos.

ŞERBAN

Și-mi dai consumțimântul?

DINU

Ti-l dau.

ŞERBAN

Îți mulțumesc, Dinule. Nu-ți poti închipui ce bine-mi pare. Nu doar că mă temeam de răspunsul tău, dar îmi simt acum conștiința aşă de împăcată! Crede-mă, de nu tăias fi urmat sfatul de odinioară, de n'aș fi venit să-ți cerdezlegare, m'aș fi socotit cel din urmă mișel.

DINU (foarte turburat)

Şerban! Şerban!

ŞERBAN

Dar ce ai?

DINU (stăpânindu-se)

Eşti un om cinsti... Vino în brațele mele....

ŞERBAN

Dinule! (Se îmbrățișează) Sîi acum mă duc. Nu știi ce mulțumit sunt... Păcat că e timpul scurt; am fi făcut nuntile împreună. (Ese).

SCENA XIII

Dinu, Ana, Marioara.

(Dinu coprins de o emoție puternică, stă pe gânduri. Apoi de odată, ca impins de o voință energetică, deschide ușa din dreapta).

DINU

Mamă! Marioară!

MARIOARA

Ce se întâmplă de ești așă turburat?

DINU

Să vă spun o veste: Șerban se însoară.

ANA

Cine îți-a spus-o?

DINU

Chiar el adineaori.

MARIOARA

Acum îți înțeleg emoția.

DINU

Nu o poți înțelege.

MARIOARA

De ce?

DINU

Mai venise Șerban pentru cevă: să mai ceară învoirea de a se însură.

ANA

Invoirea? Cum asta?

DINU

Îți aduci-aminte că Șerban fusese pe vremuri foarte greu bolnav. Pe când nu era încă pe deplin vindecat, il sfătuim, de teama mai întâiui a înrăirei stărei lui și apoi a con-

tagiunei și a eredității acestei boale, să nu se însoare mai înainte de a-mi fi cerut consumțimântul.

ANA

Și 'i l-ai dat ?

DINU

Da, căci e vindecat.

MARIOARA

Ce purtare cinstită aceea a D-lui Roiu !

DINU

Nu e aşă.... că e cinstită ?

ANA

Câți alții în locul lui ar fi dat uitării un asemenea sfat.

MARIOARA

Fără a mai pomeni pe toți acei cari l-ar fi urmat poate dar cari, în caz de împotrivire a medicului, i-ar fi nesocotit povăța, numai dintr'un egoism primejdios, și ar fi dus astfel boala mai departe.

DINU

Dintr'un egoism primejdios, sălbatec chiar, dacă vrei, dar firesc. Tot omul vrea să guste din acele fericiri, cari stau la îndemâna tuturor, căsătoria, iubirea, paternitatea.

MARIOARA

In dauna sănătății altora ?

DINU

Dar ce-i el de vină?

MARIOARA

Mai toți bolnavii poartă întru câtva răspunderea boalei lor.

DINU

Sunt alții însă cari duc pe nedrept cu dânsii germani otrăvitori moșteniți din tată în fiu.

MARIOARA

Pe aceștia ii plâng din tot sufletul.

DINU

Mă mișcă aşă de puternic mila D-tale!

MARIOARA

Te mișcă! De ce?

DINU

Fiindcă-mi liniștește remușcarea.

ANA

Remușcarea?

DINU

M'am purtat mișelete cu D-ta, Marioară

MARIOARA

D-ta!... Cu mine, Dinule!

ANA

Ce însemnează?...

DINU

Nu e aşă, că nu te-ai îndoit o clipă de iubirea mea? Când acum câtevă săptămâni, ne-am mărturisit dragostea unul altuia, ai simțit, D-ta ca și mine, că nu se împreunau numai două mâni, ci că se legau două vieți... Doamne! ce depărtate îmi par astăzi clipele acele de fericire!

MARIOARA

Dinule..... prevăd că ai să mă faci să sufăr!

DINU

O să suferim grozav amândoi!...

ANA

Voi să suferiți? De ce?

DINU

Ai incredere în mine, Marioară, nu e aşă? Iți dai prin urmare seamă că trebuie să fie puternic cuvântul care mă face să renunț la fericirea visată.

MARIOARA

A! Dinule, n'aveam dreptul să mă tem de fericire prea mare?

ANA

Dar ce însemnează aceasta? Vorbește odată.

DINU

A! da! am să vorbesc... Tot chinul bietului meu suflet,

toată nemernicia lui, toată revolta lui în sfârșit, am să vîle desvelesc fără rușine în toată goliciunea și uriciunea lor. Frumos n'are să fie, nici curat, v'o spun dinainte... Iți amintești, Marioară, ziua în care ne logodisem.

MARIOARA

Frumoasa zi!...

DINU

In aceeași zi eră să nască și să piară totodată fericirea mea.

ANA

Să piară?

DINU

Cine nu știe cum se pun mai toate căsătoriile la cale? Două ființe se întâlnesc, se simt atrase una spre alta, fie prin foloase materiale, fie prin o pornire, uneori a simțurilor, câte odată și a susținelor... și e de ajuns. Dar ce cunoști din aceste ființe, din inima, din cugetul și mai cu seamă din sănătatea lor? Doar chipul, însășiarea; doar ceeace poți prinde dintr-o intimitate de trei, patru săptămâni, în care și unul și altul își stăpânesc și încătușează firea. Dar în adâncimea susținelui lor, ce soiu de conștiință trăește? Dar în vinele lor ce fel de sânge curge? De ai fi fost ispitită, Marioară, să pui o aşă întrebare și să capete și un răspuns, ai fi descoperit în mine porniri de mișel și stigmate moștenite de nebun.

MARIOARA

D-ta! Dinule!

ANA

Tu, mișel! Să nu-l crezi, Marioară! Că părintele său a murit nebun, da, nu tăgăduesc. Am ascuns și eu adevărul, căt am putut. Șapoi? E vre o rușine?

DINU

Dar a murit și bunicul tot nebun.

ANA

De unde știi ?

DINU

Dela bătrânul servitor care-l îngrijise și de urma căruia
am dat la țară.

ANA

De ar fi și aşă, cu ce scop mi le spui toate acestea ?

DINU

Cu ce scop ?... Dacă grozava povară a unei asemenea
eredități.

ANA

Nu e nici o ereditate, mi-ai spus-o chiar tu.

DINU

Te-am mințit spre a-ți smulge adevărul.

ANA

Tu ! tu ! M'ai mințit !

DINU

Iți cer ertare, mamă. Am făptuit o ticăloșie... Da, te-am
mințit, te-am mințit ca să pot află... Si te tot întrebam
și mi dădeai amănunte, și încetul cu încetul mă incredințam
că nebunia de care murise tata era cea mai ereditară din
toate... A! da! am vrut să știu odată adevărul, eu, care
mă tot lăudam că-l spun bolnavilor mei... Văd acum ce

e... E grozav... De ce n'am avut îndată curajul, Mărioară, de a strică logodna? De ce? Fiind că te iubeam...

MARIOARA

N'ai nevoie să te desvinovățești.

DINU

Te înșeli; m'am purtat ca un ticălos cu D-ta. Dar ticălos m'am purtat și cu mine însu-mi. .... Muncisem ani întregi spre a descoperi un adevară științific, cercetasem, adâncisem, și rezultatele muncii mele pe cari eră să le arăt în prelegerile dela Universitate, în cartea mea ce sta să apară, toate cercetările acele cu care mă făleam, am căutat de odată, dintr'un egoism fricos, să le nimicesc, să le distrug cât mai repede. (Mișcare din partea Anei) A! lasă-mă să vorbesc... Am vrut — ascultați-mi toată spovedania -- să mă conving pe mine însu-mi despre falsitatea cercetărilor și încheierilor mele. Toate căte puteau întări părerea mea științifică de odinioară le dădeam la o parte; de cel mai mărunt indiciu însă care ar fi putut-o zdruncina, mă agățam cu o patimă desnădăjduită.... Și în lupta aceasta, care nu eră decât lupta dintre omul de știință și ființa omenească, ajunsese cea din urmă să biruiască.... Deschiderea cursului meu dela Facultate am amânat-o în două rânduri, de frică și de zăpăceală. Nu mai știam ce părere să desvolt, și apoi simțiam că toate privirile erau să se îndrepteze spre mine, nu pentru a cunoaște adevarul științific, ci spre a afla ce crede despre ereditatea nebuniei fiul nebunului... Cărții mele, ii schimbam pe nesimțite încheierile. Adineatori tocmai venise dela tipografie un lucrător și-mi arăta nepotrivirea trecută de mine cu vederea între două cifre cari se băteau cap în cap: cea d'ntâi, sinceră, eră rezultatul unei munci neobosite de ani de zile; cea d'a doua, minciinoasă, fusese ticiuită de mine, fără nici un temeu științific, dar sub îndemnul spaimei.

MARIOARA

Cine-ți spune că n'ai descoperit tocmai acum adevarul

DINU

Cine mi-o spune? Conștiința mea de om cinstit. De când se tot frământă! A izbucnit în sfârșit și ea! De altminteri, o vorbă era de ajuns ca să o trezească. Acea vorbă a rostit-o Șerban, când îmi cerea învoirea de a se căsători. A mai rostit-o și bolnava ta, victimă și dânsa unei boale moștenite... Dar astăzi răsuflu și eu; de trei săptămâni trăiam într'o minciună și o fătărnicie de fiecare clipă.... Imi pare că, jertfindu-mi astăzi fericirea, îmi răscumpăr ticăloșia..... (Cu durere) Și acum, Marioară, iartă-mă.... și nu te mai gândi la mine, precum voiu căută și eu, dar cu câtă durere, să te scot din mintea și inima mea.

MARIOARA

Să fie cu puțință!

ANA

Te măndrești cu conștiința ta de om cinstit! Crezi tu oare că e cinstit să-ți retragi cuvântul dat și să jertfești fericirea, liniștea, reputația Marioarei — căci cine știe ce va șopti și lumea — unor ipoteze științifice aşa de slab statornicite încât poți trece cu ușurință dela una la alta?

DINU

Tu, mamă, să mă sfătuiești astfel!

ANA

Da, eu! Căți copii de nebuni, sănătoși la minte, n'am întâlnit, sănătoși ca noi toți, ca mine, ca Marioara, ca tine, da, ca tine, căci eu te cunosc. Îți cunosc cugetările, îți cunosc simțimintele: eu ti le-am dat. Și-ți este mintea luminioasă, și-ți este conștiința senină, și n'am nici o grijă pentru tine. Nu te-am născut oare eu din carnea mea, din sângele meu? Și eu nu sunt nebună. Tatăl tău? Dar care e partea lui pe lângă a mea? Luni, luni întregi te-am purtat în pântece, și într'o reculegere de piece clipă, te-am zămislit

cu dragoste, cu evlavie, pot zice. Si ai fi, tu, fiul lui mai mult decât al meu? Asta! nu! nu! De aceea, fi fără teamă, Dinule, gonește-ți vedeniile și aruncă-te în brațele Marioarei. (De aci înainte și până la sfârșitul scenei, Ana stă aproape nemîșcată în prada unei emoții puternice).

DINU

Nu, mamă! Suferințele tatălui meu tău otrăvit viața. N' am dreptul, când știu ce soartă m' așteaptă, să-mi chinuesc la rândul meu nevasta.

MARIOARA

Soarta ce te așteaptă? O știu... din dragostea puternică ce-mi stăpânește sufletul.

DINU

Judeci cu inima, iar nu cu mintea.

MARIOARA

Par că mintea nu-mi spune că sunt și excepții.

DINU

Așă de puține, încât nu am dreptul să mă pun la adăpostul lor.

MARIOARA

Apoi chiar de ar fi cum zici, atâta lucru știu și eu că o astfel de boală nu izbucnește de cât în anumite condiții de neliniște, de necazuri, de suferințe; ei bine, lasă-mă să-ti fac viața dulce și usoară, să te feresc de orice supărare, să te păzesc cu dragoste în potriva oricarei turburări sufletești.

DINU

Toate sunt în zadar. Devotamentul și iubirea D-tale n'ar împiedică nimic.

MARIOARA

Așă crezi D-ta, Dinule. Fie; dar până atunci n'avem oare ani întregi de trăit în deplină fericire?

DINU

Ani de fericire, cu această vecinică amenințare asupra capului meu? Nu, Marioară, nu! S'apoi vorbești de ani de fericire! De unde știi? Câteva luni, câteva zile poate.

MARIOARA

Să trăim și acele puține zile.

DINU

Și când mă va lovă boala?

MARIOARA

Atunci voi fi lângă D-ta spre a te îngrijī și a te vindecă.

DINU

A mă vindecă! Ce zici, mamă, tu care ai vrut să vindeci pe tata, și ai văzut cum a murit.

MARIOARA

Taci, Dinule, nu mai vorbă astfel! De-ai ști cât sufăr!... Nu-ți poți da seamă de jertfa ce mi-o ceri.

DINU

Imi jertfesc și eu dragostea. Dar nu suntem numai noi doi în joc, eu osândit și D-ta resemnată, mai vor fi și copiii. La dânsii nu te-ai gândit... Când vom ține în brațele noastre pe bieții noștri copilași, când îi vom mângâia pe frunte, nu

ne vom simți oare criminali de a fi aruncat în acele frunți
germeni de nebunie ?

MARIOARA

Copiii !

DINU

Ispăș-i-vom păcatul nostru, dacă vom fi izbutit să le as-
cundem adevărul ? S'apoi de l'ar află vreodată, precum
l'am aflat și eu, putea-vom înfrunta privirile lor nenorocite
și vecinica lor înviniuire de a fi căutat fericirea în afara
de ceeace era datoria noastră ?

MARIOARA

Copiii !

DINU

Vezi, Marioară, trebuie să ne supunem soartei.

MARIOARA

Dar nu pot, nu pot... Prea e aspră !

DINU

De ce să ne zbatem mai departe în frământări zadarnice ?
S'a sfărșit cu fericirea !

MARIOARA

S'a sfărșit ?

DINU

Trebue să se sfărșească ! Nenorocirile ce ne-ar așteptă,
nu se pot pune în cumpăna cu durerea de azi.

MARIOARA

Nu mă mai vrei ?

DINU

Fii tare, Marioară.

MARIOARA

Doamne !

DINU

Uită-mă.

MARIOARA

Să te uit eu !

DINU

Vom fi suferit grozav, dar cel puțin vom fi avut mânăgăierea că ne-am purtat cinstit...

MARIOARA

Nu mă mai vrei !.... Să știi, însă Dinule, că nu te-am iubit decât pe D-ta... că nu voiu iubi pe altul... și că toată viața mea, îți voiu rămânea credincioasă.

DINU

Nu..... Nu te mai gândi la mine. Mie, fericirea nu mai îmi este îngăduită ; D-ta mai ai dreptul să nădăjduești... (Ese disperat).

SCENA XIV.

Ana, Marioara

MARIOARA

Dinule ! Dinule !

ANA (ca deșteptându-se dintr'o cugetare lungă și dureroasă)

Aibi încredere, Marioară, și-l aduc eu înapoi !....

Cortina.

ACTUL III.

Acelaș decor ca la actul II.

SCENA I

Ana, Dr. Leandru.

ANA

Toate aceste argumente, doctore, ii le-ai arătat și lui Dinu.

LEANDRU

Toate, absolut toate.

ANA

Și nu i-au zdruncinat părerile?

LEANDRU

De loc... De altminteri socotesc că orce discuție cu dânsul asupra acestei chestiuni ar fi de aci înainte nu numai nefositoare, dar chiar primejdioasă.

ANA

Primejdioasă ?

LEANDRU

N'ar avea alt rezultat decât ca să-i îndârjiască încăpățanarea.

ANA

N'are încredere în d-ta?

LEANDRU

Nu prea. Sunt medic; față de mine amorul propriu al omului de știință este un joc.

ANA

Atunci, ce e de făcut?

LEANDRU

Spune-mi mai întâiu cum ii este?

ANA

De câtevă zile, mai întristat ca orcând. Nu mai doarme. Azi noapte am văzut lumină la dânsul până pe la trei. Nu-l mai interesează nimic, stă pe gânduri ceasuri întregi, nemăscat. Doar prietenul lui, Șerban Roiu, îl mai înveselește câte odată. Iți aduci aminte ce desnădăjduit era în primele zile după ce se stricase logodna. Ii trecuse deodată, și timp de vre-o două, trei săptămâni, se înviorase din nou... și acum iarăși abătut... Ce e de făcut?

LEANDRU

Așteaptă. Ai luat minunata hotărâre de a pleca cu dânsul; sunt încredințat că o călătorie îi va schimba gândurile. Aci în țară, toate câte-l inconjoară îi reamintesc clipele dure-roase prin cari a trecut, aflarea adevărului, logodna pusă la cale, și apoi stricată... Pe când pe drum, atenția lui va fi neîncetată deșteptată. E un spirit luminat. Priveliștile și frumusețile de tot soiul pe care va avea prilejul să le admire îi vor muta gândul dela boala ce-si închipuește că o are și poate că astfel i se va înveseli din nou firea.

ANA

Poate? Se vede că nici d-ta nu ești sigur.

LEANDRU

Ce să-ti spun? Am examinat cu luare aminte pe Dinu, l-am studiat, am stat mult de vorbă cu dânsul. N'am des-

coperit până acum nici una din ciudăteniile, din turburările acelea cari sunt adeseori semnele prevestitoare ale boalei.

ANA

Dar Dinu nu e și nu va fi nebun... Il cunosc mai bine ca d-ta.

LEANDRU

Totuși...

ANA

Totuși?

LEANDRU

Prea se cufundă, prea se încăpățânează în acelaș gând, și nu e bine.

ANA

De ce?

LEANDRU

Am să-ți vorbesc lămurit. D-tale îți datoresc adevărul, și și-l datoresc fiindcă acolo unde medicul rămâne neputincios, poate să intervie adeseori cu succes o mamă. Mă pun în cazul cel mai favorabil, în cazul în care, partea mamei în zămislirea copilului fiind covârșitoare, am putea face abstracție de orice antecedente ereditare, de orice predispoziție. Ei bine, cred de datoria mea de a te înștiința că o idee fixă de soiul ideei ce frământă pe Dinu poate, chiar la un om cu desăvârșire sănătos, să producă cu timpul turburări primejdioase.

ANA

Crezi?

LEANDRU

Sunt sigur.

ANA

Dar ce soiu de turburări?

LEANDRU

Turburări intelectuale.

ANA

Cari să-i întunece mintea ?

LEANDRU

Da.

ANA

A ! Doamne !

LEANDRU

Dacă ţi-am spus-o, este că prin puțină supraveghere și vigilență, prin distracții, bunioară călătorii, se pot îndeprtă vedeniile îngrijitoare care-i otrăvesc linisteia... Săpoi încă un sfat : vezi... nu prea-l lăsă singur în fața gândului, în fața chinului lui.

ANA

O ! nu, n'am să-l las... și dacă depinde numai de mine, am să-mi scap băiatul, fi sigur... Iată că s'a întors; îl aud alături.

LEANDRU

Mă duc, mai bine să nu ne vadă împreună.

ANA

La revedere, doctore.

LEANDRU

Când plecați ?

ANA

La sfârșitul săptămânei, aşa fusese vorba.

LEANDRU

Ne mai vedem până atunci... La revedere. (Ese)

SCENA II

*Ana, Dinu.***DINU** (tras la față, are înfațarea îngrijată)

Bună ziua, mamă!

ANA

Bună ziua, Dinule. Dar ce ai?

DINU

Nimic.

ANA

Nu ți-e bine?

DINU

Puțină oboseală; am avut treabă multă.

ANA

Ce fel de treabă?

DINU

Niște afaceri de regulat.

ANA

Nu puteai să le amăi?

DINU

Trebuiau isprăvite astăzi.

ANA

Ești mulțumit că pleci.

DINU

Da.

ANA

Schimbarea de aer are să'ți facă bine, nu crezi?

DINU

Cred.

ANA

Dar de ce ești așă de măhnit? Te a supărat cinevă?

DINU

Nimeni.

ANA

Te supără poate întrebările mele?

DINU

De loc.

ANA

Văd că n'ai chef de vorbă. Te las.

DINU

Serban n'a fost pe aci?

ANA

Uitasem să-ți spun. A telefonat adineori că vine; te roagă să-l aștepți. (Ese).

SCENA III.

Dinu, Zoe.

(Dinu se îndreaptă spre birou, în chiar acea clipă intră Zoe).

DINU

D-ta! D-ta aci!

ZOE

Nu mă așteptai, nu e așă?

DINU

Ce nesocotință! De te va fi zărit cineva?

ZOE

Pentru cine te îngrijești? Pentru mine, or pentru d-ta?

DINU

Ce vrei?

ZOE

Prezența mea îți este nesuferită, nu e aşa?

DINU

Mărturisesc că nu nă aşteptam să te văd aci în momentele de față.

ZOE

Îți mai aduci aminte de prima mea vizită în chiar această cameră acum cinci săptămâni. Această vizită îți turbură atunci doar liniștea; cea de azi îți turbură constiința.

DINU

Te înșeli.

ZOE

Cu atât mai rău. Aveam despre D-ta o mai bună părere.

DINU

Te rog să-mi lămurești.....

ZOE

Ce caut aci?

DINU

Da; îmi închipuiam că după ultima mea scrisoare...

ZOE (Scotând din săn un pachet de scrisori).

A! da, ultima scrisoare... O am aci cu celealte, Ti le-am adus toate înapoia; de aceea am și venit... Multe nu sunt; trei numai, trei săptămâni de dragoste, trei scrisori, una de fiecare săptămână; cea dintâi scrisă cu o căldură care, îți mărturisesc, mă turburase și chiar mă speriașe; cea d'a doua o amănare de întâlnire; cea d'a treia, scrisoarea de concediu. Nici măcar politicoasă cea din urmă; e și răutăcioasă și brutală.

DINU

Nu sunt om fățarnic și fățarnic aș fi fost de prelungeam mai departe o situație falsă.

ZOE

Imi scrii că nu mă mai iubești; fie. Dar ce nevoie să-mi mai spui că nu m'ai iubit nici odată?

DINU

Eră mai cinstit.

ZOE

Nu cunosc oameni mai nesuferiți decât acei cari neconținut pomenesc de cinstea lor. Știi ce ar fi fost mai cinstit? Să mă lași în pace. Te-ai folosit de o declarație de dragoste neroadă, declaratie oare cum retrospectivă, pe care îți-o făcusem când erai logodit și când îmi închipuiai că nu putea avea vr-o urmare, te-ai folosit de dânsa spre a-mi zăpăci viața.

DINU

Spre a-ți zăpăci viața?

ZOE

Neapărat. O legătură de dragoste te cam scoate din obiceiuri... După opt zile dela stricarea logodnei ai venit pe neașteptate la mine. Am rămas atât de surprinsă când te-am văzut întrând, încât nu mi-am venit în fire decât... după ce îți căzusem în brațe... Eră prea târziu. Am păcatuit cam repede, nu e aşa? și din acea pricina, te-ai indoit de dragostea mea... Să știi dela mine.. femeile cari zic că iubesc dar cari se lasă ceva mai greu, sunt acele cari pun amorul lor propriu mai presus de amorul lor.

DINU

M'ai iubit? D-ta?

ZOE

Ce înțelegi prin a iubi? Dacă ți închipuești prin aceasta o patimă nebună care se ascunde și se pitulește, care se hrănește numai și numai din dragoste, care nesocotește toate piedicele, ba chiar le și scornește spre a le putea învinge, care nu mai vrea să inceteze și nu se obosește nici odată, atunci de sigur nu te-am iubit nici eu. Înțelegi că îndatoririle și îndeletnicirile unei femei care trăește în lumea mea nu-i îngăduiesc o asemenea legătură. De te-aș fi iubit astfel, m'aș fi supus eu cu atâta resemnare la concediul cam brutal pe care mi l'ai dat? Ferească Dumnezeu! Aș fi venit aci pornită pe ceartă, ți-aș fi spart câteva obiecte de artă, ți-aș fi scos ochii și aș fi leșinat într'o criză de nervi. Și totuși, vezi, eu te-am iubit; după felul meu, bine înțeles.

DINU

Și care-ți este felul?

ZOE

Felul de a iubi ce se obișnuesește în lumea noastră. O legătură de dragoste devine atunci un soiu de petrecere în care se amestecă puțină curiozitate, cevă vanitate și un pic de iubire.

DINU

Și cu asemenea dragoste căutai să mă stăpănești, pe mine care vroiam să fiu iubit, care aveam atâta nevoie de a fi iubit.

ZOE

Aș fi încercat și eu să pun în legătura noastră cevă mai multă însuflețire, dacă cu toată mintea mea ușoară, n'aș fi înțeles dela început cam ce vroiai, ce așteptai de la mine. Eram chemată să alin necazul logodnicului. Nu eram pentru D-ta decât femeia care măngăie.

DINU

Nicidcum. Aș fi vrut să fii femeia care vindecă.

ZOE

Nu e tot una?

DINU

Nu; e vorba de alte dureri, de niște chinuri pe cari nu le poți bănuia. De ce nu ți-aș mărturisi-o; am căutat, am vrut să le uit... în brațele D-tale... Nu-mi spusesesi pe vremuri tocmai D-ta, că mi-ai fi adus o rază de veselie în viață? Ei bine, am alergat după acea rază... trăgeam nădejdea să pot găsi odihna sufletească în legătura noastră de dragoste. Suferința mea din nenorocire a fost mai cîrșitoare decât dorința și putința mea de a mai iubi.

ZOE

De mi-ai fi împărtășit această suferință a D-tale, aș fi căutat să o alin.

DINU

Dar nu puteam.

ZOE

Nu m'ai crezut niciodată vrednică de cea mai mică dovdă de incredere; nici până azi nu mi-ai spus adevăratale cu-vinte pentru cari ai rupt cu D-șoara Iordan. Ti-a plăcut mai bine să lași lumea să scornească și să bârfească. Aveai dreptate. Sunt eu o femeie serioasă? Eu sunt în ochii D-tale tot copila din Cismegiu, gata pentru un capriciu să-și frângă un braț sau un picior... S'apoi la ce ne mai jeluim? Să ne oprim aci... Ne-am înșelat amândoi... Fiecare dintre noi căută în această legătură altceva decât ceeace a găsit... Mă duc... Ti-am dat scrisorile D-tale... Dă-mi acum și pe ale mele...

DINU

Nu le mai am... Le-am ars.

ZOE

Le-ai ars?

DINU

Da, îți jur, fi fără grija.

ZOE

Le-ai și ars? Așa de repede? Doamne! ce loc neinsemnat mi-ai dat în viață D-tale.

DINU

Trebue să mă erți; sunt nenorocit.

ZOE

Nu ești nenorocit, îți este firea nenorocită... Te plâng.... Mi-e milă de D-ta... La revedere. (Ese).

SCENA IV

Dinu, apoi Serban.

(Dinu, după ce a rămas câteva clipe pe gânduri, coboară încet spre biurou, se aşează stăpânit de o puternică emoție, privește cu durere spre ușa prin care a ieșit maică sa, ia o hartie de scrisoare, și începe să scrie).

DINU (scriind)

„Iubita mea mamă”...

(Dinu urmează cu scrisul înainte. Trec astfel câteva momente; apoi Serban intră).

SERBAN

Ți-am primit scrisoarea și iată-mă. Adevărat că pleci?

DINU

Da.

SERBAN

Pentru mult timp?

DINU

Da.

SERBAN

Minunată idee! O călătorie, nu mă îndoesc, te va îndreptă. Mult te-ai schimbat de câtva timp, dragă Dinule!... De cinci săptămâni de când ai rupt cu D-șoara Iordan, nu te-ai mai întâlnit cu dânsa?

DINU

Nu.

ŞERBAN

Cu cât mă gândesc mai mult la toate motivele pe care
mi le-ai dat spre a-ți justifică purtarea față de dansă, cu
atât mai puțin te înțeleg.

DINU

Nu mai stăruim, te rog; e de prisos. Îți am spus adevărul
ca celui mai bun al meu prieten. Am discutat împreună.
Nu te-am convins; nu m-ai convins. Să ne oprim aci.

ŞERBAN

Fie. Dar nu e păcat să-ți prăpădești astfel viața?

DINU

Tu să-mi faci mustări?

ŞERBAN

Vreau să vorbesc de pretinsa ta boală, de închipuirile tale,
pe care le tot sgândărești. Știu că tocmai mie nu mi se
cuvine să te învinuesc că nu te-ai însurat. Tu aveai cuvinte,
foarte neîntemeiate după mine, pentru a strică logodna,
pe când eu, ne mai dând urmare proiectului meu de căsă-
torie, nu prea aveam vre-o scuză. Foarte drept. Totuși,
eu nu iubiam și nu eram iubit, și apoi nici mâna fetei nu
o cerusem încă.

DINU

Știi că până în ziua de astăzi, n' am înțeles de ce nu te-ai
mai logodit.

ŞERBAN

Par că eu am înțeles-o! Lipsă de pregătire și de convin-
gere pe semne. Mi-am dat seamă că nu eram copt încă pen-

tru o aşă sarcină uriaşă. Ş'apoi mi-o fi înrâurit hotărârea
şi imprejurarea următoare: în clipa în care era să mă ho-
tărasc, mi-a eşit mama fetei înainte, şi în ziua aceea am
privit la dânsa mai mult ca de obiceiu. Nu mă izbise încă
marea asemănare dintre fată şi mamă... ca două picături de
apă... mai groasă însă mama, mai bătrână, mai urită. Am
încremenit şi am închis ochii. Şi mi-am închipuit îndată pe
aceea care era să-mi fie într'o zi soţie, ajungând la vîrstă
mamei într'acelaş hal de ingroşare, de gârbovire, de sluje-
nie. Şi această apropiere fulgeratoare a fost fatală fetei.
Mult e înrâurit, uneori, şi viitorul fetelor de chipul şi in-
fătişarea mamelor...

DINU

Dar maică-ta, D-na Roiu, ce zice de hotărârea luată de tine?

ŞERBAN

Cam supărată la început, dar mult mai puțin decât mi-ashi
fi închipuit; şi aceasta ţi-o datoresc şi ţie.

DINU

Mie?

ŞERBAN

De sigur: îmi scuzam purtarea cu a ta. Te hotărâsesi
şi tu să nu te mai insori; luam pilda dela tine. Si astfel
i-am cam închis gura... Şi acum, spune-mi, n'ai băgat de
seamă că există un oarecare paralelism între vietile noastre?

DINU

Un paralelism?

ŞERBAN

Suntem de aceeaşi vîrstă; amânduoia orfani de tată; am
învăţat împreună la liceu; tot împreună am pornit la studii
în străinătate; studiile tale erau mai complicate, mai lungi;
totuşi, în dorul meu de simetrie şi pentru a le putea ter-
mină împreună, am fost de mai multe ori trântit la exa-

men; ne-am întors împreună în țară și era să ne însurăm de odată. Era par că firesc ca tot împreună să renunțăm la ideea de a ne căsători.

DINU

Atunci de aş muri, ai împinge tu oare paralelismul aşă departe în cât...

ŞERBAN

O! nu, nu! căci n'ai mai fi față, ca să-l poți constată.

DINU

Ascultă, řerbane, să lăsăm glumele și să vorbim serios.

ŞERBAN

Văd că azi n'ai chef și că n'am izbutit, ca de obicei, să-ți descrețesc fruntea.

DINU

Ți-am scris fiindcă voi am să-ți incredințez cevă.

ŞERBAN

Ce anume?

DINU

Plec. Nu știu dacă mă voi uîntoarce vreodată.

ŞERBAN

Glumești?

DINU

De loc. Trăesc cu germanii unei boale care mă poate doborî pe neașteptate.

ŞERBAN

Iar începi?

DINU

Sunt medic, știu ce vorbesc. (Dându-i o chee) Iată această chee: ti-o încredințez; e cheia bibliotecii mele. Acì, în acest sertar din dreapta, vei găsi niște hârtii. Printre ele, actele de proprietate ale moșilor mele precum și testamentul meu.

ȘERBAN

Până când să-ți ascult neroziile?

DINU

Toate afacerile mele sunt în deplină regulă. În hârtiile mele, vei găsi arătate unele dorinți.

ȘERBAN

Nu-ți poti închipui cât mă măhnești, Dinule.

DINU

Făgăduește-mi că vei îndeplini aceste dorinți, alt cevă nu-ți cer.

ȘERBAN

Iți făgăduesc tot ce vrei, căci sunt încredințat că în curând te vei întoarce printre noi, zdravăn și plin de vioiciune, aşa cum te-am cunoscut în totdeauna.

DINU

Iți mai dau o însărcinare, cevă mai gingășă. În caz de... nenorocire, cauță de te întâlnește cu Marioara; spune-i să mă erte pentru tot răul ce-i l'am pricinuit; spune-i că ultima mea cugetare limpede va fi fost pentru dânsa.

ȘERBAN

Și când pleci?

DINU

In curând.

ŞERBAN

In orce caz nu înainte de sfârşitul săptămânii? Eşti pornit astăzi pe gânduri negre. Iți iau cheia ca să-ți fac pe plac. Dar poimâine, să ştii că ţi-o aduc înapoi.

DINU

E de geaba... (Cu deosebită înduioşare) Iți mulțumesc din adâncul sufletului.

ŞERBAN

La revedere, Dinule! (Ese)

SCENA V

Dinu, apoi Ana.

DINU

(Rămas singur și adâncit în grele gânduri, el se îndreaptă încet spre birou, se aşează iarăși pe scaun și scrie înainte scrisoarea întreruptă. Ajungând la sfârșitul ei scrie aceste ultime cuvinte pe care le rostește cu glas tare:

„Iartă-mă mamă, iartă-mă!“

(Cu lacrămile în ochi, recitește încet scrisoarea, și o lasă în evidență pe birou. Apoi deschide un sertar și scoate dintr-insul un revolver pe care-l pune pe masă. Se scoală de pe scaun și încet, cu băgare de seamă, se duce de încide cu cheia mai întâi ușa din fund, apoi pe cea din dreapta. Pe când Dinu mergea dela o ușă la cea lătită, Ana a intrat fără sgomot din stânga. Privirile ei cad îndată asupra revolverului și asupra scrisorii pe care o citește repede, îngrozită).

ANA (cu un tipăt sfâșietor)

A! Dinule!

DINU

Mamă!

ANA

Tu! Dinule!... Vrei să te omori!... vrei să te omori!... Tu!... copilul meu! iubitul meu copil!... Nu, nu e cu puțință... E prea îngrozitor!... Visez, dar spune-mi că visez! (Dinu tace) Cum, nu-ți e milă de mine? (Plânge)

DINU

Dar de mine cui e milă ?

ANA

Taci ! taci ! Ce nedrept ești !

DINU

Sufăr prea mult !

ANA

Suferi !... Par că ești singurul.... și ce mai suferință !... O suferință pe care dea întregul ți-ai urzit-o singur și pe care neîncetă o hrănești din încipuirile tale... Dar eu ? Crezi tu oare că eu n' am cunoscut durerea, nu aceea ce-și ia izvorul într'un exces de sensibilitate vecinic sgândărăită, ci durerea adevărată, aceea care te doboară și te strivește, și în contra realităței căreia n'ai cum să te aperi... Si totuși m' am luptat și am trăit... De mi-ai cunoaște viața!... Puteam să mă omor și eu în clipele de prea mare desnădejde. De ce nu ?... N' am vrut... din cauza ta... din cauza ta numai, căci aveai nevoie de mine... Si iată-mi răsplata!... Erai gata să mă lași singură pe pământ, fără sprijin, fără mânăiere la bătrânețe... A ! îmi încipuiam că ți-am dat o altă inimă decât aceea pe care o descopăr acum în tine.

DINU

M' am luptat și eu, cât am putut. Dar astăzi îmi sunt sleite puterile.

ANA

Ți le-a sleit încăpățânarea ta într'o încipuire neroadă !

DINU

De vină nu sunt eu ! Sunt o victimă nenorocită care se zbate-neputincioasă în potriva unei soarte nedrepte care o sugrumă.

ANA

Tu o victimă ! De unde ? Fiindcă aşă zici tu !

DINU

Aşă zice ştiinţă.

ANA

Nu vreau să aud de o ştiinţă care, în loc de a mângâia
şि a vindecă fiinţa omenească, o chinueşte. Săpoi ce ştiinţă !
Ştiinţa ta, proaspătă doar de câţivă ani !

DINU

A mea, şi a celorlalţi medici.

ANA

D-rul Leandru a fost de altă părere.

DINU

Acela m'a minţit, după cum minte pe toţi bolnavii lui

ANA

Totuşi, la început i-ai cerut sfatul.

DINU

Tocmai ca să-mi minţă; aveam nevoie de a mă înselă pe
mine însu-mi.

ANA

Dar ceilalţi medici ?

DINU

Ceilalţi ? Colegilor mei cari mă pizmuesc şi mă urăsc, să
le dau pradă suferinţa mea !

ANA

Consultă pe cei din străinătate.

DINU

Și ce au să-mi spue? Că boala este ereditară în cutare sau cutare proporție. Imi vor da cifre. Cifrele acelea le cunosc ca și dânsii, mai bine ca dânsii.

ANA

Cifre! Par că ființa omenească este o formulă matematică sau chimică, par că n'o poate înrâuri nici educația, nici mediu, nici felul traiului.

DINU

Toate aceste elemente pot întârziă boala, dar nu o pot împedica... Nu, nu, în zadar... Argumente nu mai căută. Ar fi de prisos... Argumentele trebuiau găsite atunci când te-ai măritat.

ANA

Dinule!

DINU

Tata era bolnav când l-ai luat.

ANA

Era sănătos.

DINU

Dar știai de socrul tău.

ANA

Nu știam nimic; trăia la țară. Deabia mai târziu, după nuntă, am aflat.

DINU

Dar părinții tăi cunoșteau, de sigur, adevărul.... Si au consumit la această căsătorie?.... Iubiai, se vede, pe tata!

ANA

Nu... nu-l iubiam.

DINU

Ti-au siluit voința!... Sărmana mea mamă. Tata era bogat... Acum înțeleg... A! părinții! Banul, banul, alt gând n'au. Ce mișelie!

ANA

Taci, Dinule!

DINU

Lasă-mă să blestem; n'am cerut să trăesc... și tu, sfânta mea mamă, mă sfătuiai totuși să iau pe Marioara, mă împingeai la acest pas urâcios.

ANA

Dar încă odată, Dinule, tu ești sănătos!

DINU

Astăzi fie, dar mâine, dar poimâine... Sunt de 30 de ani, boala poate să mai izbucnească până la 40... Să trăesc până atunci cu groaza în sân! Să mă deștept în fiecare zi cu aceași idee: ieri n'a fost, va fi poate azi. Ce însătmântător!... S'apoi când va sosi ceasul năpraznic, când mă gândesc că totul va fi mort în mine...

ANA

Nu mai vorbi aşă!

DINU

Moartă inteligență, moartă sensibilitatea, moartă cugetarea mea de care sunt aşă de mândru, și că voi execută

totuși mai departe mișcările vieții, și apoi când mă mai gândești că-ți voi încurca și otrăvi traiul, precum și l'a otrăvit tata... A! de ce ai intrat aci adineatori? De ce n'ai zăbovit cu un minut numai... Tot chinul mi s'ar fi dus acum...

ANA (cu un țipăt de groază și agățându-se desnădăjduită de Dinu)

A! nu! nu! Dinule! Asta nu!... Tu să te omori... Dar nu se poate! Nu trebuie!... nu vreau! n'ai dreptul... Nu te am decât pe tine în lume... Vezi, par că m'a ascultat Dumnezeu, și are să mă asculte mai departe... par că dânsul m'a trimis aci ca să te împiedic. Toată noaptea m'am rugat de dânsul. Asculta, să plecăm, departe, departe de tot... Ești o fire setoasă de frumusețe; o să avem prilejul de a privi la atâtea lucruri plăcute și frumoase. Vei vedea cum îndată și se va deschide iarashi pofta de viață... Dar până atunci să-mi juri că nu vei mai încercă... A fost, nu e aşa, o clipă de turburare trecătoare? Jură, jură, Dinule, copilul meu!...

DINU

Ce să-ți mai jur? Fi-voiu pururea stăpân pe gândul meu, pe mișcările mele? Cine știe, dacă dorința mea de adineatori de a-mi pune capăt vieții, n'a fost poate o primă manifestare a boalei? N'a murit tot astfel tata?

ANA

Nu mai spune vorba aceasta... Fie-ți milă. Sunt bătrână... Te rog, Dinule, te rog în genunchi, jură că nu vei mai reîncepe.

DINU

Mi-e milă de tine... Da, voiu căută... Voiu încercă. Dar lasă-mă acum, mi-e teamă să nu mi se întunece mintile de pe acum, de turburat ce sunt... Lasă-mă puțin, lasă-mă singur...

ANA

Singur!... a! nu! să te las singur!.... nu vreau!....
 Știu... înțeleg acum... Vrei să mă îndepărtez!... Nu!...
 nu te las!... Mă înclădeștez... mă agăț de tine... nu te vei
 mișcă de lângă mine.... A! Doamne, par că se poate!...
 par că, dacă ai vrea tu, mă și putea împotrivi în veci!...
 Văd acum că sunt toate în zadar... (După o mare luptă cu sine).
 Atunci... fie... ascultă... tu mă silești... Doamne! dar
 nu pot... e prea grozav...

DINU

Ce ai?

ANA

Să ajung eu aci?... Nu suferisem destul. Tu vei fi de
 vină... La urma urmelor ce-mi pasă!... Numai să trăești!...
 Să te văd... să te îmbrățișez... să te am pe lângă mine...
 Ascultă... fie-ți milă.

DINU

Dar vorbește!

ANA

Da... da... așteaptă!.... E greu.... aşa de greu!....
 Ascultă... Tu n'ai să înebunești... Eu ţi-o spun... Tu nu
 poți înebuni!... Înțelegi?...

DINU

Nu... De ce?

ANA

||| De ce?... Fiindcă... fiindcă... nu ești copilul lui.

DINU

Eu!...

ANA (plângând.)

Iartă-mă, Dinule, iartă-mă!...

DINU

Mamă!

ANA

Doamne!... Ce rușine!... Desprețuește-mă... numai să trăești...

DINU

Tu! sfânta mea mamă! (Schimbând deodată tonul.) Dar nu... nu se poate... Mă înșeli. Vrei să mă înșeli... A! da, înțeleg... Vrei să mă liniștești... Vrei să te jertfești pentru mine... Te mânjești spre a mă scăpă. Biată mamă!... Nu te cred, nu pot să te cred.

ANA

Ti-am spus adevărul... Prea sus mă aşezaseși!...

DINU

Cauți să mă înșeli... O simt eu!...

ANA

Iți mulțumesc, Dinule... dar, iea privește, seamăn eu cu o ființă care minte, ori cu o nenorocită care suferă chinul cel mai grozav?

DINU

Nu... nu... ar fi prea dureros.

ANA (cu adâncă emoție)

Ascultă atunci... ascultă-mă până la capăt... Da... aveai dreptate... Mi-a fost siluită voința... Tatăl meu ținea că cu orice pret la această căsătorie... M' am împotravit cât am putut... Când n' am mai putut, m' am supus... Nădăduiam să-mi pot iubi soțul cu timpul... Din nenorocire, dela începutul căsnicieei noastre, am fost jicnită până în adâncul sufletului de purtarea lui... Ciudăteniile firei lui, groso-

lănia, brutalitatea lui erau poate începutul boalei... Intr'o zi am plecat la Paris după dorința lui... Dorințelor lui te puteai cu greu împotrivi... Acolo devenise din ce în ce mai nervos... Starea lui începuse să mă îngrijească... Il văzură medicii... Aveau nevoie să-i studieze boala... Stătu astfel câtva timp în observare... Si eram singură cu dânsul... nici o rudă... nici un prieten căruia să-i fi putut deschide inima... Si viața pe care o duceam cu dânsul era o caznă de piece clipă... Uneori mă și lovea!... Un singur prieten... medicul care-l căută, un om de inimă... o fire aleasă... În zilele de desnădejde prin cari am trecut, a fost pentru mine un adevărat sprijin... Eram aşa de părăsită... aşa de nerocită!... Am fost dela început mișcată de prinosul discret al simpatiei lui... Cum de s'a preschimbă această simpatie reciprocă într'un simțimânt mai adânc... nu știu... sau nu vreau să știu...

DINU

Destul, mamă, destul!

ANA

Nu... lasă-mă... Asta mi-e pedeapsa... Trebuie să vorbesc... Imi ispășesc poate puțin păcatul, umilindu-mă în fața ta!.. Am avut atunci o clipă de rătăcire. Am fost o mizerabilă!.. Pe când șoțul meu era bolnav, să-mi uit astfel îndatoririle de soție!. Da, o mizerabilă!.. Apoi te-am născut... Ziua aceea, otrăvită totuși prin durerea remușcării, a fost cea mai frumoasă din viața mea... Doi ani după nașterea ta, mi-a murit bărbatul... Aveam dreptul să răvnesc de aci înainte la o viață nouă... Așteptam sfârșitul doliului pentru a mă cunună cu tatăl tău....

DINU

De ce n'ai făcut-o?

ANA

A murit și el după câteva luni....

DINU

A murit?

ANA

Da.

DINU

Nu-mi vine să te cred. Par că e o poveste întreagă.

ANA

Doamne!.. Imi săngerează inima... imi chinuesc sufletul, mărturisindu-ți adevărul, și tot nu mă crezi... Dar, ce să-ți mai spun, dacă nici desperarea mea, nici lăcrămile mele nu te pot convinge... (Ca luminată de o idee subită, și smulgându-se un medalion din sân) A. uite!.. ține... ține!.. El este!.. El!.. Prevește cum îi semenii!.. Te mai îndoiești acum?..

DINU (luând medalionul, caută asemănarea, s'apoi plânge incet)

Nu mă mai îndoesc!.. Te cred, mamă!.. Și te plâng!..

ANA

Mă disprețuesc, nu e aşa. Ai dreptate!..

DINU

Eu! să te disprețuesc!.. O nu, iți cer ertare pentru această spovedanie!

ANA

Lasă, Dinule, nu te mai căzni și cu mine!.. O suferință mai mult; s'apoi!.. Par că nu sunt obișnuită!.. Nu te mai gândi decât la tine... Inviorează-te, prinde iarăși inimă și gustă mai departe din fericirea vieții.

DINU

Așa e, am putință de a trăi, sunt sănătos, stăpân pe mișcările mele, pe cugetarea mea... Doamne! ce dulce este să-ți poți reveni în fire, după un vis aşa de urât! (Ana plânge incet) Iartă-mă, mamă, bucuria mea te întristează, ai plătit-o prea scump.

ANA

De bucurie plâng și eu... (Un timp) Și acum, Dinule, ce ai de gând să faci?

DINU

Să te iubesc și mai mult.

ANA

Am eu dreptul să mai păstrez o astfel de nădejde?

DINU (aruncându-se în brațele Anei)

Mamă!

ANA

Dinule!... Și acum du-te, de te aruncă și în brațele Marioarei.

DINU

Nu, nu, nici odată.

ANA

Ce te mai împedică?

DINU

Nu vreau o nouă umilire pentru tine.

ANA

Ce 'mi pasă? E vorba de fericirea ta.

DINU

Nu vreau... Taina aceasta să o închidem bine în adâncul inimilor noastre... Nu trebuie... nu vreau... Și adu-ți aminte de ceeace îți spun: de ai vorbi, îți jur că aş pleca de aci și că nu te-ai mai întâlni cu mine...

ANA

Dar atunci, ce ai să te faci?

VERIFICAT

DINU

Am să trăesc pentru tine, numai pentru tine... Voiu căută
prin dragostea mea de fiecare clipă să-mi ispășesc păcatul
că ţi-am smuls mărturisirea de azi.

ANA

Dar, când voiu închide ochii, ai să fii singur...

DINU

Imi va rămâneă stiință.

ANA

Si n'o să ai cămin, și n'o să ai familie... Ascultă, Dinule,
știi că Marioara te așteaptă, știi că-ți va fi credincioasă, ţi-a
spus-o... Lasă-mă să nădăjuesc că intr'o zi... târziu... mai
târziu...

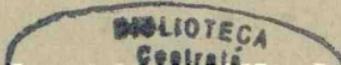
DINU (cu privirea ațintită în depărtare)

Mai târziu... Cine știe?

(Cortina cade încet).

BIBLIOTECA CENTRALĂ
UNIVERSITARĂ
BUCUREŞTI

VERIFICAT
2017